

Raudunkylän koulupiiri

Koulupiiriä ovat kuvailleet lähinnä Veikko Pietiäinen (s. 1923), Niilo Pusa (s. 1929), Vilho Viskari (s. 1926) ja Aaro Sappinen (s. 1927).

Raudunkylän koulupiiriin kuuluivat vuonna 1939 Räiskälän, Ristaution, Suurporkun, Raudunkylän, Kuninkaanselän, Kaskaalan ja osittain Raajun kylät. Raajun kohdalla Rautu ylti Vuokselle, Suvantoon, jolla oli ollut merkitystä muun muassa laivaliikennepien myöntämiseen Suvannolle.

Raudunkylä, joka myös Rauduksi on vanhaan aikaan merkitty, oli 1600-luvun Raudun keskuspaikka, Kirkonkylä, koska luterilainen kirkkokin oli siellä. Joskus Kirkonkylä oli merkitty Raudunkyläänkin kuuluvaksi ”kyläksi”, joskus päinvastoin. Raudunkylässä oli vuonna 1613 kaikkiaan 12 taloa, mutta vuonna 1630 mainitaan siellä asuneen vain kirkkoherra, lukkari ja yksi talollinen. Kaskaala ja Kuninkaanselkä on vuosien 1613–1617 maakirjoissa merkitty yhteen, joskin Kaskaalassa on merkitty vuonna 1613 asutuksi 13 ja Kuninkaanselällä 11 taloa.

Porkulla oli vuonna 1615 yksi talo ja vuonna 1631, jolloin alettiin käyttää Suurporkun nimeä, viisi taloa. Ristaution kylää kutsuttiin ennen vuonna 1728 Ristinkyläksi. Pienautio mainitaan erillisenä kylänä vuosina 1645–1651, mutta oli merkitty vuoden 1690 savuluettelossa Porkun kylään kuuluvaksi. Räiskälä mainitaan eri kylänä vuosina 1645–1651.

Veikko Pietiäinen kertoo:

Raudunkylä sijaitsi Sirkiänsaaren tien etelä- ja pohjoispuolella noin kolme kilometriä itään Kirkonkylästä, alkaen Telinin ojasta. Koko pitäjää ajatellen kylä oli keskeisellä paikalla rajoittuen pohjoisessa Metsäpirttiin menevään tiehen sekä Kuninkaanselän ja Kaskaalan kyliin. Itäpuolella olivat Pienautio ja Suurporkun kylät. Kylän länsilaidalla oli yhdystie Sirkiänsaaren tieltä Metsäpirtin tielle, mennen Kirkkojärven rantaa pitkin Kirpitsäntorpan ohi. Samoin oli itälaidalla Metsäpirtin tieltä Kattaikon halki tie Sirkiänsaaren tielle. Näin muodostui suorakaiteen muotoinen alue, joka käsitti Raudunkylän melko yhtenäisen viljelysaukean taloineen. Parkkalinjärvi sijaitsi kylän keskustassa, ollen alaltaan noin viisi hehtaaria. Se oli matala ja erittäin heinäinen, mutta hyvin kalainen järvi.

Kylän pellot olivat kumpuilevia savimulta- ja hiekkamultamaita. Ne sopivat mainiosti maanviljelykseen kivettöminä ja helposti muokkautuvina. Peltoviljely oli laajaperäistä. Vuosina 1938–1939 alettiin viljellä sokerijuurikasta ja näin viljely alkoi voimaperäistyä Antrean juurikastehtaan rakentamisen myötä.

Karjataloutta harjoitettiin kaikissa taloissa. Tuotettiinhan tuolloin kaikki elintarvikkeet niin suurena määränä kuin mahdollista kotitilalla. Asemalle oli seitsemän kilo-

metriä ja maito vietiin meijeriin yhteiskuljetuksena naapurien kanssa vuoron perään. Porsaankasvatus liittyi melkein jokaiseen taloon, olihan se koko pitäjääkin ajatellen melkoinen tulonlähde.

Hevoset olivat tuohon aikaan kulkuvälineitä kuten myös kaikissa töissä niin metsissä kuin pelloillakin. Hevoset tekivät erittäin raskasta työtä, olivathan tukinajo-matkatkin usein hyvin pitkiä ja rasittavia. Hevosjalostustakin harjoitettiin. Rautulaisilla oli oma hevosseura, joka omisti siitosoriin nimeltä Koju. Koju oli varsin kaunis suomenhevosori ja juoksikin mahtavasti. Se oli sijoitettu Raudunkylälle Santeri Holttisen taloon, jonne tammoja tuotiin astutettavaksi pitäjän eri kylistä ja osin ulkokunnistakin.

Hevosella käytiin myös kosintareissuilla. Kuvassa Eino Rahikka ja Kaisa Lehtinen Maikki-hevososen vetämällä kieseillä 1925.

Osuustoimintaa harjoitettiin kylässämme traktoriosuuskunnan muodossa. Osuuskunnan koneet muodostuivat traktorista, puimakoneesta, myllystä, auroista ja äkeistä, joihin kuului lautaäeskin. Osuuskunnan konemiehenä oli maanviljelijä Matti Husu. Osuuskunta harjoitti myös vuokrapuintia ympäristön viljelijöille. Työkoneet olivat silloisen kehityksen myötä niin sanottuja hinattavia koneita, joten varsinaisissa peltotöissä traktoria käytettiin vähemmän.

Raudunkylän västö oli erittäin yritteliästä. Husun veljekset Simo ja Matti harjoittivat varsin laajaa puutavara kauppaa, johon liittyi sahaustoimintaa Savotan sahallä. Tämä yritys antoi työtä suurelle joukolle koko pitäjääkin ajatellen. Husut rakensivat vehnämyllyä Varikselaan vuonna 1939 ja olivat aktiivisesti mukana, kun tuolloin rakennettiin Rautuun tulevaa sähkölinjaa.

Ville Pietiäinen - Parkkalin Ukko - oli tiloineen ja talouksineen niin maanviljelijänä kuin liikemiehenä, parisniekkana, erikoisen yritteliäs. Hänen yritykseensä liittyivät hänen poikansa Jalmari, Eetu ja Seemi. Seemi toimi kauppihana Kirkonkylässä. Jalmari oli mukana myös puutavara kaupassa Raudun Saha Oy:ssä. Ukko harjoitti muun muassa vuotien valmistusta - josta nimi parkkali - mitä erilaisimpiin tarkoituksiin aina hevosvaljaista kenkä- ja turkisnahkoihin. Vuodat valmistettiin jokaisen haluamaan nahkalaatuun. Kengät valmistettiin käsin ja useimmiten työkenkien pohjat naulittiin puunauloilla.

Lihakauppa liittyi vahvasti talon liikekuvaan ja se asetti aivan omat vaatimuksensa, eihän silloin ollut minkäänlaista kylmäkuljetusta, joten eläimet teurastettiin ja pa-

kattiin sitten laatikoihin. Mukaan pantiin myöskin määrättyt sisäelimet ja eläinlääkäri suoritti perillä tarkastuksen.

Koulun naapurissa asui maanviljelijä Juho Sojakka, joka oli myös erinomaisen taitava seppä. Tuolloinhan valmistettiin kaikki työkalut näissä seppiä pajoissa. Varsinaisten tehdasvalmisteisten koneiden ja laitteiden määrä oli varsin pieni. Sojakan Jusilta syntyivät niin sirpit kuin viikatteenkin ja sujuivat vaativatkin koneiden korjaukset. Sojakassa toimi tuolloin vedenpumpaus. Koneistettua tehtävää hoiti tuulimylly, joka pyöriessään käytti vesipumppua.

Parkkalin aho oli paikka, jossa valmistettiin joka kevät päreitä, halaistiin aidaksia ja tehtiin yleensä kaikenlaista tarvepuuta, jota talot tarvitsivat niin kattojen kuin aitojen korjaukseen. Tokihan tällaista toimintaa suoritettiin muuallakin pitkin pitäjää.

Aholla sijaitti traktori-
osuuskunnan konevarasto. Aholta lähti tie Kissaluosan ohi Haukijärvelle. Tämä tien varressa noin kilometrin päässä sijaitti Suurenkiven aho ja Herasuon laidassa oli samanlainen, jota sanotti Kokkoahoksi. Näissä vietettiin vuorotellen juhannuksena kokkojuhlia.

Raudunkylällä oli kolme Ville Pietiäistä. Ville-nimi oli Pietiäisen suvussa hyvin yleinen. Lisäksi näillä kaikilla kolmella Villellä oli Maria-niminen emäntä, joten tuotti vaikeuksia tietää kenestä kulloinkin oli kysymys. Tämä nimiasia oli naapurien ja tuttavien kesken ratkennut seuraavasti: vanhin Ville Pietiäinen oli Parkkalin Ville, seuraavana Paavon Ville sekä nuorin Ville Augustin Ville. Samoin olivat emännät Parkkalin Mari, Villen Massa sekä Villen Maikki.

Raudunkylässä sijaitti myöskin Raudun kunnalliskoti entisessä pappilassa Kirkkojärven rannalla. Tämä talo saneerattiin tähän tarkoitukseen kunnan toimesta ja se merkitsi ratkaisevaa parannusta vanhusten ja sairaiden hoitoon.

Rautulainen ensiluokkalainen vuonna 1933.

Kylän väki oli suurimmaksi osaksi evankelisluterilaista, mutta kreikkalaiskato- liseen kirkkoon kuuluviakin oli joukossa. He kuuluivat Palkealan kreikkalaiskatoli- seen seurakuntaan.

Raudunkylän koulu sijaitsi keskeisel- lä paikalla Metsänpirttin menevän tien poh- joispuolella korkealla soraharjanteella, jota kutsuttiin Valomäeksi. Tältä mäeltä oli erin- omainen näkyvyys ympäristökyliin, Rau- dunkyläl- le, Kuninkaanselälle sekä Kaskaa- laan päin. Näkyivät pä tältä kyläaukella olevat järvet- kin. Olokka ja Puuminajärvi Metsäpirtin tien pohjoispuolella sekä Rau- dunkylän järvet Kirkkojärvi ja Parkkalin- järvi.

Koulussa oli lapsia keskimäärin yli sata. Koulussa oli kolme opettajaa. Viimei- senä vuosikymmenenä 1930–1939 toimivat opettajina Lyyli Koskivaara, Aili Valkonen ja Eetu Karhunen.

Tuohon aikaan olivat opettajat erittäin aktiivisesti mukana kaikenlaisissa harras- tus- ja sivistyksellisissä riennoissa. Koulun pihassa oli sen verran tasaista, että pesäpal- lopeli siinä jotenkuten kävi, mutta ikkunat olivat alituisessa vaarassa. Lensipä pallo joskus ikkunaankin pelin tiimellyksessä ja silloisen tavan mukaan oli oppilaan se korvattava.

Kouluun kuljettiin syksyllä ja keväällä jalkaisin sekä talvella hiihtäen. Pesäpallo kesällä ja hiihto talvella olivat piirissämme pääasiallisemmat urheilumuodot. Luistelu omatekoisilla luistimilla rajoittui syysaikaan järvien jäädyttyä. Eräällä liikuntatunnilla 1934 haettiin opettajan johdolla Suurporkun kylästä koivuntaimet kaunistamaan koulu- mäkemme tienreunaa. Siihen tuli jokaiselle nimikkokoivu. Siellä ne kasvavat vieläkin. Kävimme tarkastamassa ne joukolla kesällä 1997.

Vilho Viskari muistelee:

Kuninkaanselkä oli nimenä erikoinen. Asukkaita oli alun tois- tasataa. Suurinosa heistä sai toimeentulonsa maataloudesta. Viljelysmaat olivat kumpuilevia ja viljavia antaen hyviä sato- ja. Yleisimmät viljelykasvit olivat ruis, ohra, vehnä, kaura ja sokerijuurikas.

Maanviljelyksen ohella kalasteltiin omiksi tarpeiksi esi- merkiksi kalaisalla Puuminanlammella. Lähistöllä oli myös

Raudunkylän koululla 1930-luvulla. Takaa vas. opettajat Lyydia Koskivaara (Hämäläinen), Aili Valkonen, Eetu Karhunen. Oppilaat Tauno Sojakka, Arvi Vuorikkinen, Paavo Husu, Aaro Sappinen, Toivo Leppänen, Toivo Pusa, Siviä Pahomof, Lempi Anttonen ja Anna Pietiäinen.

Husun sahalaitos, jossa monet kuninkaanselkäläiset kävivät töissä lisätuloja ansaitsemassa.

Suurimpia tilallisia olivat Matti ja Edvard Pietiäinen, jotka saivat toimeentulonsa maataloudesta. Amalia Kiiski ja Augusti Saijanen olivat mainioita kauppaimisiä. Vanhalan ja Viskarin perheet viljelivät maata, pitivät lypsykarjaa ja kasvattivat porsaita. Loposia oli paljon. Antti harjoitti maatalouden rinnalla kauppahommia. Hän välitti muun muassa marjoja ulkomaille asti.

Lemolan Kalle oli suuri maanviljelijä ja erittäin suuri maanomistaja Raudussa. Luomalan lähellä oli lähde, josta tuli painevesi johtoa pitkin uimalaan. Tästä kaivosta käytti ”notkon Kusti”, Kusti Loponen, pakinassaan Nuorisoseuran talolla nimeä ”Raudun paras lehmä”. Myös ”pietarinmiehet” täyttivät kannunsa tästä lähteestä.

Kuninkaanselän metsämaat olivat mäkisiä, kuuluisin ehkä Jannunmäki. Monet poikaviikarit siellä kiipeilivät. Samoin monet nuoret vanhoivat siellä toisilleen ikuista rakkautta satoisien pähkinäpuiden katveessa, kaihoilee Ville päätteeksi.

Aaro Sappinen hehkuttelee:

Kaskaala sijaitsi Raudun pitäjän koillis- ja itäkulmalla. Siellä, missä Sakkolan ja Metsäpirtin pitäjien rajat yhtyivät. Naapurikyliämme olivat Sakkolan Riiska ja Raaju, Riikola, Porkku, Raudunkylä, Kuninkaanselkä ja metsäisten maisemien takana Vehmainen ja kaukana Sakkolan puolella Lapinlahti.

Kylämme aluetta rajasivat hyvin selväpiirteisesti kartallakin havaittavat maamerkit, tiet ja vesistöt. Etelässä Rautu-Metsäpirtti maantie, idässä pitäjän raja, pohjoisessa ensin vähän matkaa Suvantoon laskeva Takajoki, sitten osittain hieaman kylän alueen ulkopuolella oleva Sumpulan Savotan ja Riiskan välinen maantie ja lännen puolella Savotan ja Aherikon välinen kylätie. Aherikolla kulki kylän rajan Puuminanjärveen ja siitä Olokanjärven kautta takaisin Metsäpirtin maantielle.

Kaskaala oli keskiseltä osiltaan loivasti kumpuilevaa, kokonaan viljeltyä ylätasankoa, reuna-alueitaan taas loivasti laskevia, jyrkkiä tai loivempia havu- ja sekametsäitä kasvavia paikoin lehtoisia rinnemaita.

Kyläkeskuksethan ovat yleensä syntyneet korkeille paikoille, mäille ja vaaroille, joiden rinteille esi-isien ensimmäiset kaskiviljelmät oli raivattu. Niin myös Kaskaalassa. Kaskikylä lienee kylämme nimi alunperin ollutkin. Tunnusomaista oli, että lähestyttiin kyläämme miltä ilmansuunnalta tahansa, aina noustiin ylöspäin jonkinlaista mäkeä. Jyrkimmät olivat palteet pohjoisen puolella, loivimmat antoivat etelään päin.

Kylän varsinainen asuttu alue oli vähän epäsuhtainen kuin luontoon heitetty jättiläisleipä, jonka päälle ja reunoille oli aikojen kuluessa nuo 40 taloa rakennettu. Tätä kaikkea kiersi kylän välittömässä läheisyydessä mäkrinteitä mukailien tie nimeltä Alatie, noin kolmen kilometrin matkalla idän ja pohjoisen puolella. Lännessä Savotan ja Aherikon välinen tie ylitti Jussikkolassa Alatien ja jatkui Jannunmäen länsirinnettä pitkin Aherikkoon Lemolan mäelle.

Kyläämme ympäröivät mäet ja notkot olivat kaakon puolelta Metsäpirtin maantieltä lähtien seuraavat: ensin Metsäpirtin maantien ja Porkunjärvelle menevät tien

kulmauksessa Kironotko, sitten Rasmäki ja Mattilan mäki, Kuopan notko ja Näräsnöt-ko Kiimäen kennään itäisellä rinteellä ja seuraavana Rapanotko, kylän vilkasliikenteisin, seitsemän tien risteysalue ja entisaikojen kokonpolttopaikka.

Rapanotkosta edelleen Alatieta länteen ja tultiin Ukontuvanaholle, kylän kokonpolttopaikalle, juuri ennen Savikonmäen lehtoista rinnettä, joka päättyi erittäin jyrkkärinteeseen pähkinäpuita kasvavaan Pihnoroon. Samalla paikalla tien alapuolella oikealla oli kostea korpimainen alue nimeltään Sittariukeli. Pihnorosta alkoi pitkä Holmnotkoon asti ulottuvat Kalmoin palle. Sen juurella Loposmäen kohtalla oli Ala-Notkolan talo, joka eli talvisin muutaman viikon ”kaamoksessa” korkean, metsäisen rinteen peittäessä auringon.

Holmnotkosta alkoikin sitten jyrkästä Palokennästä yli puolen kilometrin pituinen kylän korkein harjanne Jannumäki, joka länteen päin loiveten päättyi Jussikkolassa Kuninkaanselältä tulevaan tiehen. Etelässä kohosivat Aherikon ja Olokan avarat pelto- maisemat loivasti huipentuen osittain Kokkomäen jyrkkiin pähkinäpuurinteisiin. Rapanotko idässä, Holmnotko pohjoisessa ja Taikinankaivon notko lännen puolella työntyivät laaksosyvänteinä, joiden pohjalla kulki tie pitkälle kylään. Eteläiset kylään johtavat päätiet alkoivat Metsäpirtin maantieltä. Toinen kansakoulun kohdalta, toinen Porkunjärven paikkeilta. Molemmat myös kylän lasten varsinaisia kouluteitä Pusalan tien ja Lemolan polun ohella.

Porkunjärvellä oli hieno uimaranta, oikea riemun ranta aurinkoisina kesäpäivinä. Siellä tapasivat lähikylien ihmiset, varsinkin lapset toisiaan. Siellä uitiin ja uitettiin hevosia, pestiin lampaita ja liotettiin pellavia. Kukin omassa paikassaan ja omana aikanaan. Ja miten puhtaana pysyikään tuo pikkuinen järvi!

Omana jokena meillä oli Savotan oja. Sen vedet pyörittivät sulusta lähtiessään ensin Savotan myllyn turbiinia ja juoksivat sitten Hovin haan läpi Myllyniitylle ja edelleen Vetelikön niittyjen halki yhtyäkseen Haaroin niityllä Takajokeen, joka taas Riiskan kylässä laskee Suvantoon. Savotan oja virtasi Kaskaalan kylän mailla lähes kolmen kilometrin matkalla.

Savotan ojaa vähäisempi Savoja virtasi myös kylän itäpuolella. Se sai alkunsa Syrjäsuolta, kasvatteli vesiään Kaalatoksen, Kihniityn ja Savojan vetisillä mailla ja laskee sitten Riiskan tuntumassa Savotan ojaan.

Varsinaisen kylän ylätasangon painanteissa uinuvat luosat, kaikkiaan kymmenkunta. Luosa oli heinää kasvava pikku lampi. Siinä ei voinut uida, mutta vettä siitä voitiin karjalle ottaa läpi vuoden. Isommissa asusti kalakin, syötäväksi kelpaamaton ruutana, joita joskus käytettiin täkykaloina. Luosan jäälle rakennetussa napakelkassa saivat lapset kokea jännittävää keskipakoisvoimaa ja vauhdin hurmaa.

Kaskaalassa oli muutama erikoisempi näköalapaikka, joista Jannumäki oli korkein, noin 100 metriä merenpinnasta. Sieltä avautui mahtava näköala länteen ja pohjoiseen, yli kylien ja määrättömien metsien Valkjärven ja Sakkolan suuntaan. Sinne, missä maa ja taivas näyttivät yhtyvän. Idässä Suvannon takaa aukeni laaja Laatokan ulappa, milloin tummanpuhuvana ukkospilven alla, milloin pilvipäivän harmaana tai pilvettömän taivaan sineä kuvastamana.

Näkötornista saattoi kirkkaalla ilmalla nähdä paljaalla silmälläkin Konevitsan saaren taivaanrannan tuntumassa. Etelässä rajoitti näköalaa Kokkomäen metsäinen harjanne. Lännen puolella aivan kuin jalkojen juuressa olivat Kuninkaanselkä, Sumpula ja Kirkonkylä. Näkymää hallitsi kotikirkon torni ja kauempana sinersi Maanselän

mäen korkea silhuetti. Avarat olivat näkymät pohjoiseen ja itään myös Kiimäen kenäältä kylän itälaitamalla.

Päivän puolella kylää sijaitsi Kokkomäki. Sieltäkin kohosi oman kylän ja Metsäpirtin alueiden yli Laatokka kuin valtava pilven penkki taivaan rannalla. Näkyivät Palkealan korkeat mäet ja niiden vasemmalla puolella Laatokan rantatasangolta erotuivat Hatakanmäen ja Vaskelan kylät sekä Suvannon takaiset Kirvesmäki ja Koukunniemi. Toisaalla katse kantoi Olokanjärven ja naapurikylien yli Neuvostoliiton puolelle Inkerin Korkeinmaan maisemiin.

Tämän kaltainen oli Kaskaala ja tällaisia näkymät kotikylän harjanteilta. Hän, joka näiltä kunnailta oli saanut nähdä nousevan auringon kultaaman Laatokan pinnan, oli nähnyt jotain, jota ei voinut unohtaa. Maisemallisesti muistikuva on vaihteleva, avara ja aurinkoinen. Tuntuu aivankuin silloin olisi päiväkin paremmin paistanut, kuu toisin kumottanut.

Elinkeinoelämää

Entisinä aikoina oli kaikkialla eletty luontaistaloudessa. Itsenäisyysajan vuosikymmeninä tapahtui jo teollista kehitystä niin, että Kaskaalassakin ostettiin kaupasta jo paljon muutakin kuin suolaa, sokeria, silliä, kirassia ja kärrynvaseliiniä. Kuitenkin oli kotoista leipä ja leivän särvin, aina vihanneksia ja hedelmiä myöten.

Pääelinkeinonahan oli maanviljelys ja karjanhoito. Rukiin, kauran, ohran ja perunan lisäksi viljeltiin tattaria, tuota kauniisti kukkivaa terveellistä viljakasvia, josta sanottiin, että tattari pelkää louhen (salaman) lyöntiä. Se tuli kylvää niin harvaan, että lammas vuohineen mahtui väliin makaamaan. Turnusta kasvatettiin karjalle tuorerehuksi ja pellavasta valmistettiin aivinapaidat ja piikkopöksyt ynnä monet muut arvokkaat kodin tekstiilit.

Ruokataloudesta yli jäänyt vilja ja peruna jalostettiin kotona karjan kautta maidoksi ja voiksi. Teuraseläimiä kasvatettiin myös. Maidon ja erikoisesti voin myynti oli huomattava tulonlähde karjankasvattajalle. Viskarin Amalja osti voita ja toimitti sitä edelleen aina Viipuriin asti. Viime vuosina välitti voita maailman markkinoille myös kauppias Hännikäinen Kattaikolla.

Karjanhoito lienee Kaskaalassa ollut samanlaista kuin tuohon aikaan yleensäkin. Karjasuojana oli kivistä tai puusta rakennettu navetta, liävä, lantapohjalla. Lammaskarsina sijaitsi tavallisesti tallissa. Jos rehua riitti ja kuivikkeita oli tarpeeksi, viihtyi karja lantanavetassakin ja voi ihan hyvin kevääseen asti. Valoa oli tosin vähänlaisesti, sillä ikkunat olivat pienet ja vanari antoi niukasti valoa.

Vitamiinitarpeensa karja sai pääasiassa auringossa kasvatetuista korsirehuista, joissa oli huomattavasti vielä luonnonheinää mukana.

Suurin osa maa- ja karjataloustyötä tehtiin vielä käsin. Hevosvetoinen niittokone oli jo useimmissa taloissa, mutta esimerkiksi kylvökone oli harvinainen. Moottorilla pyöritettäviä puimakoneita oli vähän. Hevosvoimalla pyöriviä kiinteästi asennettuja oli muutamissa taloissa muun muassa Ala-Notkolassa, Simon Paavolassa, Kuparisessa ja Ylä-Notkolassa.

Karjaa laidunnettiin keväisin avo- eli väljämetsässä. Vain hevoset ja lampaat pidettiin aidatuilla hankalaitumilla. Valtaosa koko kylän karjasta kävi idänpuoleisella metsäalueella aina pitäjän rajan yli Riiskaan asti, jossa joillakin Kaskaalan taloilla oli viljelys- ja laidunmaita. Paimenet olivat keväällä muutaman päivän karjansa mukana

metsässä, sen jälkeen ne ”olotettiin”. Lehmät ajettiin eli saatettiin aamulla laidunmaille ja jätettiin sinne vapaasti kulkemaan minne halusivat.

Suvannon laivan illalla huutaessa Riiskan rykillä hankkiutuivat paimenet etsimään karjaansa ”olotuksista”. Lehmien kotiin hakeminen oli toisinaan jännittäväkin tehtävä. Olihan alue useiden neliökilometrin laajuinen, eivätkä lehmät suinkaan aina olleet Riiskan portilla tai Viklan veräjillä odottamassa. Ne saattoivat olla vaikkapa Syriin mäen maisemissa, jolloin ne tuotiin Papinpalon kautta kotiin. Tosin karja pysyi yleensä koossa ja oman karjan kellon äänen tunsu varmasti. Joskus kun oli monta karjaa yhdessä tai kun tuuli ja myrskysi, jolloin kellojen äänet sekoittuivat tai eivät kuuluneet ollenkaan, tuli vaikeuksia. Jännittävintä oli silloin, kun ukkonen jyrisi, sateen kohina soi korvissa ja salamet välähtelivät hämärtyneessä metsässä.

Tuon suuren laidunalueen tiet johtivat Rapanotkon kautta ylös kylään. Kävi siinä kellojen kilinä, helinä, kakatus ja pompotus, kun Rapanotkoon sattui useampi karja yhtäaikaaisesti.

Metsät olivat runsaasti heinää kasvavia ja eläimet viihtyivät siellä hyvin syyskesään asti, jolloin ne pääsivät niityille äpärettä syömään. Koko kesän ne joutuivat kulkemaan päivittäin pitkiä matkoja, jopa yli 10 kilometriä päivässä. Kaukaisimmat laitumet olivat Joussein, Ruosojan ja Haaroin niityillä. Riiskan puoleisissa metsissä kävi kesälaitumella ainakin seuraavien talojen karjat: Simon Paavola, Ala-Notkola, Mentula, Sepän Jussi, Sepän Matti, Siitosenmäen Siitonen, Ylä-Notkola, molemmat Virolaiset, Näräset... Monilla taloilla oli omia aidattuja pelto- ja hakalaitumia muun muassa Taavetlassa, Kuparisessa ja Lemolassa.

Oli kylässämme maanviljelyn ja karjanhoidon ohella myös erilaista muuta pienyrittäjyyttä. Kuparisen Villen tervatehdas tuotti ensiluokkaista puun- ja saappaansuojaa reippaasti yli oman kylän tarpeen ja antoi tervetullutta sivutuloa yrittäjälle. Tuo sivutulo oli kyllä suuren työn takana, sillä raaka-ainetta eli tervaksia tuotiin hevosilla jopa 15 kilometrin päästä Tököt-metsästä asti Aliskan ja Korleen kylien seutuvilta. Tämä tervatehtailija Ville oli lisäksi kylän uutterampia uudisraavaajia tehden muun muassa kauhin uudispellon Olokanjärven rata-alueelle. Hänen tilansa nimikin oli muuten Olokka.

Virolaisen Juholla oli kenttäsiirkeli ja pärehöylä Sunniholla, jossa hän sahasi asiakkaiden puista lautaa ja lankkua rakennustarpeiksi ja höyläsi kattopäreitä. Syksyisin hän sitten kierteli puimakoneineen kylän pelloilla puintihommissa.

Savikon mäellä oli aikaisempina vuosina suurtuotantoa harjoittanut tiilitehdas. Muistitiedon mukaan siinä oli ollut venäläistä työväkeä. Tehtaassa oli valmistettu ensiluokkaista punaista savitiiltä.

Kylässä oli myös suutari. Tosin etenkin lasten jalkineet tehtiin vielä melko yleisesti omin voimin kotona. Samuli Loponen, Suutar Samul, valmisti ja korjasi jalkineita ammatikseen mökissään Aherikolla Puuminan rannalla. Kivitoita olivat aikanaan tehneet Näräsen Antti ja Löyskämäen rinteessä asunut Taavetti Nalli.

Keskellä kylää, Rastaan Varpun mökissä, asuskeli inkeriläisvaimo kahden poikansa, Simon ja Jussin kanssa. He harjoittivat koritöitä ja -kauppaa. Ostivat isänniltä sopivaa puuta, josta valmistivat monenlaisia koreja ja naperkkoja, joita sitten kiertelivät kylillä kauppaamassa.

Mattilanmäen vanha Pekka-isäntä korjaili aikoinaan kelloja. Muistan pikkupoikana käyneeni isäni kanssa vanhaa vikuroivaa venäläistä seinäkelloa siellä korjauttamassa.

Kalakauppaa harrasti kesäisin August Paakkinen, Sepän Aukusti. Hän haki Laotkan kalastajilta hailia ja kurvia ja kulki talosta taloon niitä myymässä kilpailien siten metsäpirttiläisten kalakauppiaitten kanssa.

Aherikolla Taikinakaivon lähteen lähellä Olokan tien varressa asui Jurkan Antti, Antti Loponen. Hän oli liikemies. Osti muun muassa marjoja, joita toimitti aina Viipuriin asti. Monet roppeelliset ja korilliset ahomansikoita ja muita marjoja kylän lapset Antille kesän mittaan kantoivatkin.

Savotan sahalla ja myllyllä oli huomattava merkitys Kaskaalan elinkeinoelämälle. Savotta sijaitsi Kuninkaanselän alueella ja oli paikkakunnan suurin teollisuuslaitos, antaen työtä monien kylien asukkaille. Saha tuotti puutavaraa ulkomaan vientiin ja kotimaiseen käyttöön. Myös polttopuuta oli sahausjätteenä saatavana. Merkittävin vaikutus oli kuitenkin sahan raakapuuhanoinnoilla. Isännät myivät tukkipuita hankinta-kaupalla ja toimittivat ne itse sahalle. Joku lienee myynyt pystykaupallakin kantohintaan. Kolmas myyntimalli oli ”leveranssikauppa”. Se tarkoitti sitä, että isäntä meni metsään, kaatoi puita kuorman verran ja ajoi sen sahalle. Siellä tukit mitattiin ja niistä maksettiin joko heti tai sopimuksen mukaan.

Elinkeinoelämä oli tuohon aikaan hyvin maan- ja luonnonläheistä, sopusoinnussa luonnon kanssa. Stressi- ja saasteongelmat olivat tuntemattomia. Työtä tehtiin ahkeruudella ja leipä nautittiin kiitollisuudella.

Harrastuksista

Harrastustoiminta oli Kaskaalassa hyvin monipuolista ja rikasta. Omaa seurataloa tai vastaavaa kokoontumispaikkaa ei kyllä ollut, joten osa toiminnasta tapahtui kylän ulkopuolella.

Palvin talossa Rasmäellä kokoontuttiin usein harrastustapahtumiin. Neljän kylän ympäröimä kansakoulu palveli kaikkia näitä kyliä ja koko koulupiiriä yhteisissä toiminnoissa juhlapaikkana, opintokerhon kokoontumispaikkana jne.

Kotoisiin harrastuksiin kuului muun muassa maatalouskerhotoiminta. Maaus-koina halusivat kaskaalaiset kasvattaa lapsensakin jaloon maahenkeen. Innostavana ja tietoa lisäävänä kyseinen kerhotoiminta soveltui erittäin hyvin tuon pyrkimyksen toteuttamiseen. Henkisen merkityksen lisäksi se tuotti myös taloudellista hyötyä.

Pääelinkeinon, maanviljelyn, edistämiseksi oli perustettu Raudun maamiesseura. Sen johtokuntaan kuuluivat aikanaan Kaskaalasta aiankin Matti Loponen ja Kalle Lemola, sihteerinä Kusti Loponen. Seuran toiminta heijastui Kaskaalassakin uutena tietotaitona varsinaisen pääelinkeinon harjoittamisessa.

Henkisiin harrastuksiin kuului nuorisoseuratyö. Raudun Nuorisoseuralla oli oma toimintakeskustalo kirkonkylässä ja siellä kokoontuivat myös kaskaalaiset tämän aatteen merkeissä.

Kirjallisuutta harrastettiin lainaamalla kirjoja kunnan keskuskirjastosta. Kunta palkitsi ahkerimpia lainaston käyttäjiä kirjapalkinnoilla. Talvisotaa edeltävinä vuosina toimi Kaskaalassa kunnallinen sivukirjasto, Juho Siitosen talossa. Sen hoitajana oli Hilja Siitonen, joka itse kuului kylän innokkaimpiin kirjallisuuden harrastajiin erikoisalanaan runous.

Nuorisoseuratyön, kirjallisuuden ja yleensäkin henkisten harrastusten vetäjiin kuuluivat kylässämme Hilja Siitosen lisäksi muun muassa Kusti Loponen ja Mattilanmäen

tytöt Anna-Liisa, Esteri ja Emilia Loponen, joista ainakin kaksi ensiksi mainittua kuului myös Raudun kansalaisopiston johtokuntaan. Hilja Siitosen isä, Juho, toimi myös pitkään kansanvalistusrienteiden edistäjänä ja harrastajana. Käytyään Kanneljärven kansanopiston, hän joutui moniin yhteiskunnallisiin tehtäviin. Hän toimi muun muassa kiertokoulun opettajana ja kansakoulun johtokunnassa ja taloudenhoitajana. Osuuskaupan tilintarkastajana, kunnanhallituksessa ja kirkkovaltuustossa.

Marttatoimintaa oli harrastettu kotien ja kotitalouksien hyväksi vuosikymmeniä, mutta vasta muutama vuosi ennen talvisotaa perustettiin oma Kaskaalan Marttayhdistys puheenjohtajanaan Mattilanmäen Anna-Liisa Loponen. Yhdistys järjesti kylällä erinäisiä kodinhoitoon kuuluvia kursseja, juhlia ja muita tilaisuuksia toimien erittäin ansiokkaasti kotien kaikinpuoliseksi parhaaksi.

Kylässämme vallitsi ehyt maanpuolustushenki. Siitä oli osoituksena se, että nuoret miehet kuuluivat lähes sata prosenttisesti Suojeluskuntaan. Haluttiin osoittaa järkkymätön tahto turvata vapaus ja puolustaa isänmaata ja synnyinseutua sekä meille kalliita elämänarvoja. Meillä oli toimiva Raudun Suojeluskunnan kyläosasto päällikönään sk-kersantti Iivari Sappinen.

Maanpuolustustyöhön osallistuvat lottamme ja pikkulottamme antoivat arvokkaan osuutensa itsenäisyytemme säilymisen puolesta. Rajan lähellä asuvina kaskaalaisetkin tunsivat rajan kirot. Siksi heillä niinkuin muillakin rajan lapsilla sana Isänmaa ja kaikki mitä siihen sisältyi oli niin korkeasti kallis.

Kristillisyys ilmeni kylän elämässä varsin monimuotoisena. Lähes koko kylän väki kuului evankelisluterilaiseen kirkkoon ja jumalanpalveluksiin osallistuttiin ahkerasti. Jos ei ollut hevosta tai sen annettiin pyhänä levätä, kirkkoon käveltiin. Polkupyöriä oli vähän, autoja vielä vähemmän. Silloin todella näki sunnuntaisin ihmisten kulkevan jalkaisin tuon monen kilometrin matkan kirkkoon ja kokeneen sen silti lepopäiväksi arkisen aherruksen keskellä. Eikä vain kesällä, vaan myös talvisin. Toteutui sananparsi: ”halul ei uo hankii, eikä uskol umpii”. Se toi elämään siunausta.

Hengelliset kokoukset, ”suarnat”, olivat kaskaalaisille tuttuja. Maallikkosaarnaajia kierteli usein. Muuan Kiipan Jussi niminen kolpoktööri tuli muita tutummaksi. Hän piti suarnoja tavallisesti Siitosenmäen Notkolassa. Joitakin vapaiden suuntien puhujia vieraili myös silloin tällöin kylässä.

Oman seurakunnan työmuotoihin kuuluivat seurojen lisäksi kylänluvut vuosittain. Viikottaiset ompeluseurat ja pyhäkoulut sunnuntaisin. Pyhäkoulun opettajina toimivat Juho Siitonen, Anni Loponen, Helvi Siitonen, Anna-Liisa Loponen ja Anna Emilia Sappinen.

Kaikki edellä mainittu hengellinen toiminta ravitsi ja hedelmöitti uskonnollista maaperää Kaskaalassa ihmisten elämässä. Se vaikutti vielä vuosikymmenien kuluessa antaen siunausta uusissa olosuhteissa, uusilla elinsijoilla.

Urheilu oli nuorten keskuudessa varsin suosittu. Oma kesälajien kenttä oli Alaholla Ylä-Notkolan maalla. Siellä pelasivat kylän nuoret pesäpalloa, hyppäsivät, juoksivat ja leikkejänsä leikkivät.

Alaholla järjestettiin myös jokavuotiset omat kesäjuhlat urheilukilpailuineen ja muine ohjelmineen. Kaikilla oli hauskaa ja hyvän olon tunne. Yhteys ja mehenki elettiin todeksi. Se koettiin voimallisena elementtinä kyläyhteisön elämässä, siitä sen kummemmin puhumatta. Tunnettiin vain: me olemme yhtä, me kuulumme yhteen.

Nuorten yhteisiin seuranpito-harrastuksiin kuuluivat edelleen kiikkutalkoot eli liekkumiset. Suosituin liekkumispaikka oli Loposenmäellä Sappisen pihalla, ”Emiljan kartanol”. Siellä oli nelisäärinen kiikku, johon mahtui yhtäaikaan neljä liekkujaa. Rohkeimmat tekivät täysvoltageja pyörähtäen yhdesti tai jopa useita kertoja ympäri yhtämittäisesti.

Syyskuisin sunnuntaisin kiertelivät nuoret usein pähkinäpuulehdoissa. Siellä kerättiin taskut ja astiat täyteen pähkinärystyksiä ja kokoonnuttiin sitten sopiville kiville niitä syömään ja iloista seuraa pitämään. Myös naapurikylien nuoret tekivät joskus ystävyysvierailuja Kaskaalan pähkinälehtoihin.

Kylän harrastuksiin kuuluivat myös ”tantsut” eli ”kalenat”, joissa Pappisen Jussin haitarin säestämänä tanssinhaluiset saivat pyörähdellä. Ne pidettiin tavallisesti Itkosen sarraimessa eli heinäladossa. Kalenoissa oli yleensä hyvä järjestys, mutta joskus sinne kulkeutui vieraspaikkakuntalaisia, viinaksiakin nauttineita miehiä. Silloin syntyi usein riitaa ja tappeluita, jotka kuitenkin ilman virkavaltaa lie aina selvitetty.

Metsästyksellä ja kalastuksella ei kylässämme ollut yleistä merkitystä edes harrastuksena. Korpelaisen Aatami metsästeli ison pystykorvakoiransa Jalon kanssa jäniksiä ja lintuja kylän alueella. Hän myös kalasteli Olokan järvellä Kuparisen Villen kanssa. Savotanojassa oli jonkin verran rapuja ja simpukoita, joita etsittiin helmen löytymisen toivossa.

Vaikka Kaskaalan miehet eivät juuri itse metsästelleen, antoivat he kuitenkin ulkopuolisten käydä riistamaitaan verottamassa. Esimerkiksi Toivosen Viktor ja uuno metsästelivät ahkerasti pikkuriistaa niillä maisemilla.

Näin oli ja eli elämäänsä Kaskaala, jo varhaisen historiansa aikana eräs pitäjän suurimmista kylistä. Laatokka idässä, suljetut valtakunnan raja-alueet etelässä, molempiin näköyhteys ja eteläiseen naapuriin myös ajoittain kuuloyhteys. Siinä elämänpiirin ulkoiset kehukset, joissa kylä kasvoi ja kukoisti kunnes vieras tuli ja vei. Ei kuitenkaan kaikkea. Tämä muistojen perintö jäi.

Balladi Kaskaalalle

*Kaunis olit Kaskaalani
synnyinkylä armaiseni.
Kauniina myös säilyt,
kumpuinesi, palteinesi,
pähkinäpuulehtoinesi muistoissani päälyt.*

*Jannunmäki Kalmoin palle,
Rapanotko Savikko Jussikkala Aherikko,
Kokkomäki Olokka
Kiimäen kennäs Sunninaho,
Mattilanmäki Pusala
Kuopannotko Ala-aho, Pihnoron ja Notkola*

*Alaraate Taikinakaivo,
Kironotko Syrjäsuon
Syrriin palle Sittariukel,
Papinpalo Syrriin suo
Loposmäki Topiloismäki,
Palokennäs Alatie Holmnotkon palteet
Sepänmäki, Savoja ja Kaalatos*

*Myllyniitty Savotanoja,
Viklanmetsät Haaron suo
Riiskan portti Vetelikko,
Hakkuukset ja Palosuo
Kasenmäki Siitosenmäki,
Kuparisen luosa ja luosat muut
Lietteen niityt Myllyniityn kankaat,
Kupparin metsä ja Kurkasiin suo*

*Tuore metsä Lavoiskangas,
Likosan notko Homalähteen suo
Taikinakaivon notko Ruostojan niityt,
Rasmäki ja Jousseila.*

*Kaikkea en kuvastasi edes luetella voi
lunnunlaulu lehdöissasi yhä sielussani soi.*

*Kuka voisi turman lailla
sinut riistää sielustain
olet aarre vertaa vailla
kotikylä Kaskaalain.*

Suurporkusta

kirjoittivat kuvauksen vuonna 1969 maanviljelijä Heikki Paakkinen ja suurlähettiläs Niilo Pusa.

Raudun Historiatoimikunnan puheenjohtaja, suurlähettiläs Niilo Pusa syntyi Raudun Suurporkulla vuonna 1929. Vanhemmat olivat maanviljelijä Matti ja Anna-Maria Pusa. Niilo Pusa tuli Ulkoasianministeriön palvelukseen 1958 nuorena varatuomarina. Hän toimi ulkoasiain hallinnon tehtävissä Bukarestissa, Genevessä, Tukholmassa lähetystösihteerinä, Brysselissä, Euroopan yhteisöissä olevan edustuston apulaispäällikkönä, Ulkoasianministeriön jaostopäällikkönä ja Kauppapoliittisen osaston vt. apulaisosastopäällikkönä, Washingtonin suurlähetystön lähetystöneuvoksena, suurlähettiläänä Ottawassa ja ulkoasianneuvoksena Ulkoasianministeriössä. Hän oli Ulkoasianministeriön integraatiotoimikunnan puheenjohtaja ja kauppapoliittisen neuvottelukunnan jäsen. Rautulaisuuden vaalimisen Niilo Pusa aloitti 17-vuotiaana lukiolaisena, jolloin hän keräsi kymmeniä valokuvia muistojulkaisuun. Tämän vuoksi hän on ainoa elossa oleva rautulainen, jonka Entinen Rautu -teokseen alkulehdelle on painettu teksti: ”Muisto Raudusta Niilo Pusalle”. Raudun Historiatoimikunnan puheenjohtajana hän suoritti varsinaisen suurtyön. Hän oli Rautuseuran perustajajäsen ja entinen puheenjohtaja.

Suurporkku muodosti lähes yhtenäisen kyläryhmän Raudun kirkolta noin viisi kilometriä rajalle johtavan Sirkiänsaaren maantien varrella. Kylän viljelysmaat olivat hiekkamultamaita, kumpuilevia ja helposti viljeltäviä, koska ojia tarvittiin vähän. Metsät olivat nopeakasvuisia lehtomaita. Ennen kuuluikin sanonta: ”kasvavat nipeästi kuin Porkun metsät”, joita ratapölkyn ostajat taas kehuivat: ”jos ei täytä mittaa aamupuolella, niin iltapäivällä täyttää”.

Kylän korkeimpia paikkoja olivat riistasta kuuluisat Haimilan palteet, joilla ennen vanhaan pyydystettiin riistaa ansoilla, satimilla ja salakuopiolla. Näiden jäännöksiä oli vieläkin nähtävissä. Haimilan palteilla käytiin ihailemassa kylän kauniita näköaloja. Sieltä saattoi paljaalla silmällä erottaa kuinka laivat seilasivat Laatokalla, Suvantoa pitkänä yönä sekä ison alan Neuvostoliiton puoleista aluetta. Omasta pitäjästä näkyivät muun muassa Raasuli, Niittyjärvi, Liippua, Maanselkä, Haapakylä, Keripata, Vakila, Variksela ja Sumpula. Toinen samanlainen palle oli Iidanmäki, josta näkyi osa Sakkolaakin. Heikkilän mäillä oli taas kymmeniä ketun- ja mäyränpesiä. Kylässä oli myös muutama suo, joista suurin oli Lähessuo.

Vuonna 1939 oli Suurporkulla 43 taloa. Kylän väkiluku oli tällöin 153 henkeä, joista miespuolisia oli 68 ja naispuolisia 85. Tarkasteltaessa kylää vanhalta rajalta eli Riikolasta päin, joka oli naapurikylä, oli ensimmäisenä maantien lähellä Mustajärvi ja siitä pienen metsäkannaksen takana Peräjärvi, Leppäjärvi ja Pitkäjärvi, joita yhdistivät toisiinsa veneellä kuljettavat kaislikkoiset salmet. Järvissä oli runsaasti haukea, ahventa ja särkeä.

Rajalta päin tullessa oli ensimmäinen talo nimeltään Kukonkennäs. Sen omisti Ivan Kutrak, myöhemmin poika Aleksanteri, joka muutti nimensä Järvensuoksi. Ivan oli monitoiminen mies. Hän viljeli tilaansa, veisti talvisin ratapölkkyjä ja toimi ammatikuoharina, jonka käsissä moni koira ja porsas menettivät riemurauhasensa. Hän oli myös Palkealan kirkon kellonsoittaja sekä haudankaivaja.

Kun Kukonkennäältä jatkettiin matkaa kylää kohdi, saavuttiin Pirhosen polvekkeeseen, jossa kerrottiin olevan kummituksia. Tuulisella säällä sieltä kuultiin lapsenitkua, jota eräät ohikulkeneet väittivät pirun ääneksi.

Vanhukset kertoivat, että Venäjän matkalla ollut irtolaisnainen oli synnyttänyt siinä lapsen ja hukuttanut sen suonsilmäkkeeseen, jossa lapsi nyt kummitteli. Asia selvisi kuitenkin, kun kaadettiin monihaarainen mänty, josta tehtiin ratapölkkyjä: kaksi oksaa oli hangannut toisiaan ja tästä oli lähtenyt lapsen itkua muistuttanut ääni.

Tämän jälkeen tultiin Oravan mäelle, josta oli hyvä näköala yli koko kylän. Pimeään aikaan sieltä näkyi 22 talon valot. Talon vanhaisäntä oli muuttanut Huhdin kylästä. Hän raivasi ahkerasti kaskea, viljeli maata ja kävi Pietarissa parisniekkojen tavaroita ajamassa. Tämä pellavapäinen Hamun Paavo oli kova kaskunkertoja. Perheeseen kuului vaimo ja kaksi tyttäätä, jotka olivat hyviä tanssimaan ja laulamaan piirileikkilauluja.

Talossa kävi usein vieraita, etenkin poikamiehiä vävyehdokkaana. Kerrotaan tyttöjen kerran keittäneen niin sakeata karpalokiisseliä, että Huhdin pojilta katkesivat lusi-kanvarret syödessään.

Tultaessa mäkeä alas maantielle, oli sen laidassa Hakavyöterin kauppa. Senaikaisessa kyläkaupassa myytiin välttämättömmimpiä tarvikkeita, kuten suolaa, sokeria, kahvia, sajuja, tupakkaa, pitskoja ja kirassia. Kauppa oli kylän ainoa, jollei oteta huomioon viinan salakauppiaita. Kauppa paloi vuonna 1909.

Tämän jälkeen ylitettiin rumpusilta, jonka alla ollut oja johti vedet kylän yhteiseltä mutasuolta Saarelanjärveen eli Vitikkaiseen. Tämän ojan penkereessä oli vuosisadan alussa Martti Gregoriuksen rakentama korsutupa. Ohikulkijat kävivät ihmettelemässä, kuinka siinä oikein saattoi ihmisiä asua. Martti oli kesät ansiotyössä Venäjällä ja teki talvisin suksia, kapustoja ym. käsitöitä - erästä sivuammattia mainitsematta.

Järven rannalla asui paikkakunnalla laajasti tunnettu Yrjö Gregorius, joka omisti luutervatehtaan ja valmisti sen aikuista kuuluisaa reumatismilääkettä nimeltään ”Taipaleen ämmän kokotusvoide”. Hän myi tätä lääkettään suurimmaksi osaksi Sakkolaan ja Metsäpirttiin, missä hänellä oli oma ostajapiirinsä. Väriltään lääke oli kellanpunertavaa ja sisälsi perimätiedon mukaan suurimmaksi osaksi hapanta mutasuon vettä, ammoniakkia, palaneita luujätteitä sekä tarpeellisia lisäaineita.

Sivuammattikseen Gregorius teki koreja. Hänen vaimonsa oli pieni ja vanhempana sokea, mutta kova polttamaan piippua. Hänen kerrotaan polttaneen jopa 50 gramman topan päivässä. Hänen piipussaan oli kahvikupin kokoinen pesä.

Riikolan pojat lauloivat Porkulle yökylälle mennessään:

Lähtään pojat katsomaan / Porkun kylän muotii

Reko Jurkan savottaa / ja Hakavyöterin puotii.

Kauniin Saarelanjärven rannalla asui aikoinaan mies nimeltään Vitikkainen. Hän omisti Vitikkaisojassa olevan yksikiviparisen härkämyllyn, joka oli rakennettu 1800-luvulla. Tämä kylän ainoa mylly jauhoi viljaa 65 kapallista päivässä.

Talon omisti myöhemmin kauppias F. Sidoroff, joka oli myös viulunsoittaja. Häneltä sen osti Juho Orava, joka harjoitti maanviljelyksen ohella myös porsaskauppaa.

Järven toisella puolella asui leskeksi jäänyt Hamun Helka, joka teki tuohitöitä, kopsia ja koreja, virsuja ja tohveleita. Kesällä hän juoksutti muurahaisenmunia, keräsi karpäsenruutia, sienä, marjoja ym. myytäväksi. Talvisin hän neuoi emännille sukkaa ja lapasia, sekä teki niukkoolankoja venähtäneisiin jäseniin, paransi syyhyä, paineli syyliä pois ja teki paiseille hauteita. Hänellä oli toisin sanoen myös kansanparantajan taitoja.

Järven toisella puolella asui myös kahdesti leskeksi jäänyt Helena Rytty ja hänen naapurinaan Juho Paakkinen, jota yleisesti kutsuttiin Papaksi. Papa oli koko kylän teurastaja ja hän veti porsailta pois ylimääräiset hampaat sekä laitto isoille sioille renkaan kärsään. Hänen käsissään vinkui moni possu.

Papan maalla asui vuokralaisena Juho Leppänen. Paikkaa nimitettiin Rönäksi, koska se oli kivinen ja risukoinen.

Läheisen Moisio-nimisen talon omistivat Simo ja Heikki Paakkinen. Simo oli laulumies ja kyläsoittaja. Hän ajoi 21 vuoden aikana lähes säännöllisesti kolme kertaa viikossa Pietarissa kuljettaen parisniekkojen ja kauppiaitten tavaroita.

Kylän kuuluisin lähde oli kivikkokaivolla. Lähteestä hakivat vettä 11 talon asukkaat. Sen vesi oli kylmää ja kirkasta eikä vähentynyt koskaan. Lähteen omisti Juho Paakkinen, joka eleli vanhanapoikana. Hän kävi usein kirkolla ja otti rautulaiseen tapaan silloin tällöin pienet ”nikit”, josta tuli hyvälle tuulelle ja lauleli ”Halituli Mantaa” ja muita senkaltaisia lauluja.

Kun tämän jälkeen jatkettiin matkaa yli Porkunojan, tultiin räätäli Samuli Kirveen talolle ja sen jälkeen Porkunaholle, joka oli nuorten tanssi- ja kokoontumispaikka. Siellä pidettiin kesäisin tansseja joka pyhä ja sinne kokoontuivat kylän nuoret joskus arkisinkin.

Porkun kylä oli kuuluisa kauniista tytöistään. Varsinkin 1920-luvulla olivat Porkun tytöt kysytyjä ja menivät naimisiin ulkomaillekin. Ei siinä tarvittu muuta ehostusta kuin punaista kreppipaperia, jolla hierottiin poskiin väriä, vaikka Käkisalmen Sanomissa olikin seuraava värssi:

*Porkun tytöt ne hienoja on,
kun helmojansa kantaa.
Puuteri ja punamaali
se poskille värin antaa...*

Kylätanssien soittajina olivat Kuoson Mikko eli Nikkari-Mikko, Sällin aukusti ja Kuni-lan pojat sekä Pappisen Jussi. Porkunahon laidassa oli aikaisemmin asunut Polkka-Paavo niminen mies, mikä viittaa tanssipaikkaan. Vieraan kylän pojat lauloivat ohimennessään:

*Porkun pojat ja Polkka-Paavo
veivät Massan lattoo.
Ei se Massa poikii pelänt
eikä juossut pakkoo...*

Samalla aholla asui vielä Torpan-Matti, joka kävi kesäaikaan maataloustöissä Keltussa Inkerinmaalla, kuten useat muutkin porkkulaiset.

Kun aholta mentiin ojan yli Saarenpalteelle, asui siellä Simo Vuorikkinen, jonka emäntä Olga joutui usein olemaan kättilöntehtävissä kylässä. Vuorikkisen lähin naapuri oli Matti Pusa, joka oli monissa kunnan asioissa mukana. Naapurissa viljeli pientä tilaansa August Pusa, joka oli välillä Pietarissa ammattivalajana. Lähellä asui myös Tatin Pekko, kova rahtimies Pietarin kaupassa. Hän oli kylässä ainoa, joka oli palvellut Kaartinpataljoonassa.

Siirryttäessä Anttosenmäelle löytyy sieltäkin persoonallisuuksia. Maantien vieressä asui kylän kuuluisin huumorimies Anttosen Paavo, jonka sanonta ”ennen koiralta vesi loppuu kuin minulta vitsit” piti tunnetusti paikkansa. Paavo oli myös ahkera maanviljelijä. Metsäpirttiin muuttanut Juho Haapsaari oli niin kova tarinaniskijä, että hänestä voisi kirjoittaa vaikka kirjan.

Iidanmäellä asui muun muassa Toivo Pietiäinen, joka oli erityisen ahkera maanviljelijä. Edelleen siellä Raatsoilla asui liha- ja porsasparisniekka Herman Martikainen, vanha Pietarin kävijä hänkin. Mikko Kuoso oli puuseppä. Samuli Loposen naapurina asui Luba Karpoff, joka oli jonkinlainen tietäjä ja taikojen tekijä. Porkunojan sillan luona oli matkalaisten hevosten juottopaikka.

Erityisen maininnan ansaitsee lisäksi Pekka Pusan Porkunojaan rakennuttama sulku ja vesivoimalla käynyt pärehöyläämö ja saha. Maantien vieressä oli aikoinaan sijainnut Porkun suurin talo. Sen omisti Kaapre Leppänen, jolla oli kuusi poikaa ja neljä tyttäretä.

Maantien varrella olivat edelleen Paarmaluosa ja Latunaho sekä Kokkokaivo, josta riitti vettä koko tälle puolen kylää. Tällä kaivolla kyläläiset tapasivat vedenhakumatkoillaan ja kertoilivat myös kuulumisiaan. Simo Leppänen tunnettiin erittäin vieraanvaraisena isäntänä ja seuramiehenä. Hänen poikansa Johannes haavoittui ensimmäisenä rautulaisena talvisodan aattona ja kaatui syksyllä 1941.

Porkun seppä, Matti Pusa, oli tunnettu paitsi taitavana seppänä ja hevostmiehenä myös kylänvanhimpana ja vakituksena puhemiehenä, kun kylän nuoret miehet lähtivät kosimaan. Hän oli myös säännöllisesti juhlamenojen ohjaaja häissä ja muissa sen aikuisissa pidoissa, joissa noudatettiin tarkasti perinteellisiä tapoja ja muotoja. Talon myöhempi isäntä Juho Pusa oli myös tunnettu hevostmies. Hänen poikansa Matti oli erityisen ahkera maanviljelijä ja hänen poikansa Eino lahjakas urheilija.

Liisan tuvassa asuivat Inkeristä pakolaisena muuttaneet Jaakko ja Liisa Savinen perheineen. Jaakko oli ollut Saksan sodassa ja jäänyt saksalaisten vangiksi. Hän pääsi

Helena ja Amalia Mörsky Raudun
Suurporkulla päiväkahvilla 1940-luvulla.

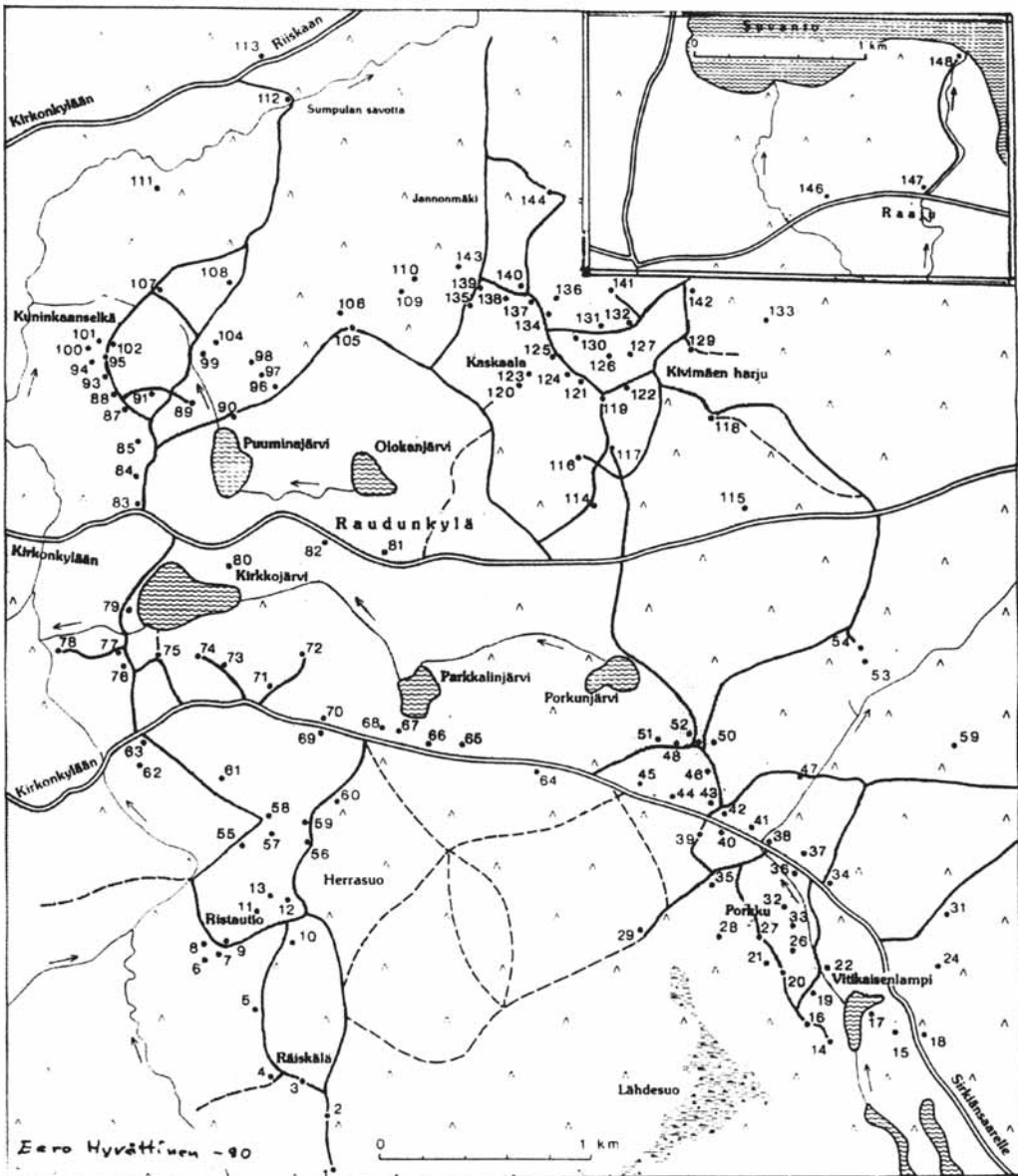

kolmen vuoden vankeusajan jälkeen Rautuun perheensä luo. Liisa ja Jaakko olivat ahkeria ihmisiä, kuten koko perhe. Poika Tatu kaatui syksyllä 1942.

Edellisen naapurina oli kylän vauraimmaksi kehittynyt Möskyn talo. Kylän erikoisista asumuksista vuosisadan alussa ansaitsee vielä maininnan Kannisen kolmiosisainen tupakorsu, joka oli rakennettu Kannisen palteelle.

Kyläkuvaus päättyy naapurikylään Kaskaalaan menevän tien varrella sijainneen kauniin hiekkarantaisen Porkunjärven rannalle, jossa nuoriso usein kesäisin kokoontui. Kylänmaihin kuuluivat edelleen Ruostojan, Raatsoin ja Tikatsun niityt...

RAUDUNKYLÄN KOULUPIIRI

Raudunkylän koulupiiri tuvasta tupaan 1939

Koulupiirissä edetään kylästä kylään likimain seuraavassa järjestyksessä: Räis-kälä-Ristautio-Suurporkku (Porkku)-Raudunkylä-Kuninkaanselkä-Kaskaala-Raaju.

01. **Ukonsaari.** Mörsky Aapro Pietarinpoika taloll. s. 2.6.1892, vaimo Katri o.s. Jantunen s. 30.8.1891, Elina s. 13.12.1922, Aino s. 18.9.1925, Veikko Pekka s. 13.2.1928, Kauko Johannes s. 7.4.1929, Anna Helena s. 17.7.1919. Kaulio Hilja o.s. Mörsky s. 22.2.1915.
02. **Luukkaolja.** Mörsky Ville Juhananpoika taloll. s. 4.6.1904, vaimo Anni o.s. Lep-pänen s. 14.7.1911, Armas s. 12.1.1934, Eila Maria s. 16.3.1936, Mikko s. 25.7.1910, Antti s. 11.8.1916, vaimo Helmi Elisabet o.s. Pajari s. 16.7.1916, Raili Sinikka s. 10.9.1937.
03. **Kuoppalampi.** Hännikäinen Jalmari taloll. s. 7.7.1903, vaimo Helmi Sofia o.s. Mondin s. 11.3.1908, Pekka Ilmari s. 15.12.1928, Eila Kyllikki s. 6.2.1930, Laina Es-ter s. 20.8.1931, Elli Sisko s. 28.7.1938.
Rautanen Mikko Tuomaanpoika työl. s. 27.3.1886 Inkeri, vaimo Maria s. 1896 Inkeri, Eino s. 1921 Inkeri, Aino s. 1926, Kaarina s. 1928. Maria Tuomaantytär s. 17.5.1888 Inkeri.
04. **Karpalosuo.** Hännikäinen Ville taloll. s. 15.7.1892, vaimo Anna o.s. Sappinen s. 7.3.1899, Väinö s. 25.6.1921, Viljo s. 5.7.1923, Aino s. 11.9.1927, Heikki s. 8.3.1930, Aili s. 25.7.1933, Pekka Johannes s. 13.12.1935, Aarne Ilmari s. 18.7.1939, Airi Marjatta s. 18.7.1939.
05. **Rapaharju.** Savinen Heikki s. 1911 Inkeri, vaimo Anna o.s. Pahomoff, Kaarlo, Teuvo, Annikki.
06. **Latonotko.** Pahomoff Nikolai Ivaninpoika taloll. s. 28.9.1882, Aleksander s. 19.10.1913, Johannes s. 23.1.1916, Ensevia s. 28.12.1917, Helmi s. 28.10.1920, Onni s. 6.5.1923, Lempi Maria s. 13.3.1927. Savinen Anna o.s. Pahomoff s. 16.6.1912.
07. **Peltola.** Hännikäinen Maria taloll. s. 6.10.1864, Matti taloll. s. 9.2.1890, vaimo Anna Helena o.s. Hännikäinen s. 1.10.1897, Aili Maria s. 23.12.1923, Aarne s. 16.11.1925, Aimo Johannes s. 2.9.1928, Alma Ester s. 22.8.1931.
08. **Ojamäki.** Kiuru Johannes taloll. s. 28.3.1897, vaimo Aune o.s. Kuhlainen s. 22.4.1902 Vuolee, Reino Samuli s. 31.5.1923, Lahja Maria s. 1.4.1927, Väinö Johannes s. 21.5.1936.
09. **Latokunnas.** Jokivaara ent. Pahomoff Andrei Ivaninpoika s. 21.3.1899. Kannelsuo Jokivaara Aleksander s. 18.1.1893, vaimo Hilja Helena o.s. Nahkuri s. 24.3.1900, Sirkka Raili Gunilla s. 18.3.1923, Hilikka Maiju s. 9.10.1925 Muolaa, Pauli Gunnar s. 9.6.1928 Äyräpää, Kerttu Mirjami s. 27.7.1931, Airi Sinikka s. 13.5.1937, Saini Sanelma s. 5.8.1939, Milja Rakel s. 27.2.1921.
10. **Hiekkaharju.** Mörsky Matti taloll. s. 7.5.1905, vaimo Liisa o.s. Hatara

s. 5.11.1905, Mikko s. 14.5.1928, Aili Ester s. 1.12.1933, Lauri Taavetti s. 6.10.1936, Viljo Veikko s. 27.6.1939.

11. **Pahamoff** Olli Oleksei s. 17.10.1874, vaimo Katri s. 13.12.1888.

12. **Rastas** Samuli Nuutinpoika työl. s. 25.4.1881, vaimo Kristiina o.s. Karonen s. 15.7.1881, Kaino Aukusti s. 20.2.1914, Hilma Maria s. 17.9.1918, Ville Viljam s. 23.8.1923.

13. **Pusa** Adam Juhonpoika taloll. s. 17.10.1897, vaimo Helena o.s. Rastas s. 17.1.1908, Eino Johannes s. 23.10.1934, Eeli Kyllikki s. 3.2.1938.

14. **Järviranta**. Leppänen Armas työl. s. 23.9.1915, vaimo Saima Maria o.s. Rytty s. 23.6.1917, Tenho Henrikki s. 16.3.1939.

15. **Mörsky** Maria s. 1861, tytär Lempi.

16. **Järvipalle**. Paakkinen Juho Aataminpoika työl. s. 18.12.1883, Aino s. 27.8.1926, Aini s. 3.7.1929, Lauri s. 11.10.1931. Leppänen Armas Liisanpoika työl. s. 27.2.1920.

17. **Mullikka**. Orava Hanna o.s. Lattunen taloll. s. 8.4.1866, Helena s. 18.8.1892, Sievi Maria s. 26.4.1914, Tauno Johannes s. 8.8.1920.

18. **Poduschkin** Nikolai s. 20.6.1909, vaimo Olga o.s. Anttonen s. 21.12.1911, Eino Johannes s. 15.6.1922.

19. **Siideroff** A., vaimo Suura.

20. **Kivikkopuro**. Paakkinen Juhana taloll. s. 13.4.1876.

21. **Moisio**. Paakkinen Simo taloll. s. 31.10.1863, Heikki taloll. s. 3.6.1903, vaimo Aina Helena o.s. Kuparinen s. 24.2.1907, Martta Matilda s. 4.8.1926, Meeri Marjatta s. 12.7.1928, Vilho Simo s. 6.9.1929, Maire Mirjam s. 13.8.1932.

22. **Toivola**. Kirves Aune o.s. Onteroinen vilj. s. 10.7.1897, Ville s. 3.2.1908, vaimo Emilia o.s. Anttonen s. 10.4.1913, Aimo s. 13.10.1932, Laina s. 5.6.1934, Irja s. 27.8.1937, Tauno Aunenpoika s. 21.3.1916, vaimo Tyyne Elina o.s. Pietiäinen s. 26.5.1911, Senni Annikki s. 28.7.1920, Alpo s. 3.8.1922. Rekonius Mauno Yrjönpoika mäkit. s. 2.6.1894.

24. **Pietiäinen** Toivo s. 14.5.1906, vaimo Selma o.s. Äikäs s. 30.3.1907, Toivo Johannes s. 31.12.1929, Rauha Katarina s. 1.12.1932, Viljo s. 22.2.1937, Katri o.s. Onteroinen s. 20.6.1868.

27. **Pusa** Eeva o.s. Leppänen s. 27.8.1876, Jalmari taloll. s. 6.6.1903, vaimo Hilma Helena o.s. Kirves s. 28.2.1903, Aini Marjatta s. 27.2.1927, Aune Eeva s. 5.2.1933, Jouko s. 13.9.1934, Maila Katariina s. 27.7.1936, Valma Annikki s. 14.4.1938.

28. **Haimila**. Pusa August Aataminpoika taloll. s. 27.2.1882, vaimo Iida Maria o.s. Pietiäinen s. 20.4.1881, Helli Pauliina s. 6.8.1915, Anja Unelma s. 1.4.1921, Veikko Vilho s. 18.10.1923.

29. **Mäkelä**. Poduschkin Eudokia, Johannes taloll. s. 21.1.1909, vaimo Tyyne Siviä o.s. Rautalainen s. 17.1.1910, Jussi ja Paavo.

31. **Rytty** Pauli Olavi s. 6.6.1936. Helena Frondorintytär s. 19.4.1888 Venäjällä, Paavo taloll. vävy 3.4.1889 Metsäpirtti, vaimo Anna o.s. Loponen s. 8.12.1892. Loponen Einar Annanpoika s. 22.7.1919, Helena taloll. o.s. Lattunen s. 27.6.1868.

32. **Saarela**. Vuorikkinen Simo taloll. s. 7.7.1884, vaimo Olga s. 1885, Helmi s. 8.7.1917, Arvi Taavetti s. 27.9.1919, Aarne s. 11.7.1923, Arvo Aulis s. 15.6.1929.

33. **Saarela**. Orava Juho taloll. s. 14.5.1890, vaimo Maria Vasilintytär o.s. Perilä s. 27.10.1897, Toini Tuulikki s. 11.8.1925, Kauko Johannes s. 3.7.1927.

34. **Vanhatalo**. Leppänen Aune o.s. Anttonen taloll. s. 30.9.1894, Sirkka Maria s. 21.8.1922, Taimi s. 3.7.1927, Sinikka s. 30.6.1929, Loponen Samuli Juhananpoika työl. s. 25.5.1880, vaimo Anna Maria o.s. Ukkonen s. 25.8.1891 Sakkola, Sulo Kaleva s. 9.9.1920, Soini s. 8.8.1922, Matti August s. 1.1.1925, Eino s. 8.10.1926, Meeri Marjatta s. 6.12.1928, Lahja s. 13.12.1930.

35. Anttonen Niilo taloll. s. 3.5.1861, Pekka s. 28.11.1889, vaimo Anna o.s. Näränen s. 2.7.1902, Sirkka, Taimi, Anna Maria s. 14.10.1891.

36. **Haapsaari** Maria o.s. Vuorikkinen taloll. s. 8.10.1874, Taavetti taloll. s. 26.9.1899, vaimo Hilja o.s. Mörsky s. 22.12.1903, Alpo Johannes s. 6.4.1924, Aukusti s. 15.6.1911.

37. **Kuoso** Mikko Mikonpoika puuseppä s. 19.9.1893.

38. **Sillankorva**. Leppänen Katri o.s. Loponen taloll. s. 19.6.1888, Toivo Johannes s. 5.7.1918, Simo Kaapriel s. 1920, Anna Helena s. 22.4.1913, Pertti Johannes s. 22.5.1936, Oskari s. 10.1.1910, vaimo Sylvi Maria o.s. Loponen s. 30.8.1918, Ritva Liisa s. 17.3.1939. Loponen Raili Maria Sylvintytär s. 5.9.1937.

39. **Harjula**. Anttonen Paavo taloll. s. 12.1.1883, vaimo Katri o.s. Mörsky s. 31.10.1878.

40. **Notkelma**. Anttonen Matti taloll. s. 11.5.1889, vaimo Aune o.s. Leppänen s. 30.1.1896, Reino s. 28.3.1923, Ester Katariina s. 6.6.1924, Tauno s. 7.12.1925, Uuno s. 21.8.1927, Senni Siviä s. 21.3.1929, Anja Elina s. 3.6.1930, Niilo s. 2.4.1932, Veikko s. 31.1.1934, Seemi s. 16.4.1937, Juho Aleksander s. 22.7.1921.

41. **Kaunismäki**. Loponen Juho Matinpoika taloll. s. 10.11.1890, vaimo Anna o.s. Kemiläinen s. 5.8.1890, Senni Maria s. 2.2.1924, Toivo Ensio s. 2.12.1927, Taito Ensi s. 1.3.1932, Seemi Uulam s. 21.3.1922.

52. **Juhola**. Anttonen Väinö Aleksander taloll. s. 17.5.1906, vaimo Hilja o.s. Hyytiäinen s. 7.10.1909 Muolaa, Tyyne Sanelma s. 30.11.1930, Pentti Johannes s. 3.8.1933, Leo Kalevi s. 25.7.1937.

43. **Hiekkala**. Vuohelainen August taloll. s. 20.10.1900, vaimo Anna Maria o.s. Rajahalme s. 17.3.1903 Metsäpirtti.

44. **Välihaka**. Vuohelainen Ville taloll. s. 24.2.1896, vaimo Hilda Maria o.s. Pikkarainen s. 12.3.1904, Aini s. 22.2.1927.

44b. **Peräpelto**. Vuohelainen Anna Katri s. 6.6.1889.

45. **Välipelto.** Kirves Väinö Samulinpoika taloll. s. 28.8.1906, vaimo Amalia o.s. Vuohelainen s. 25.8.1904, Aila s. 4.1.1932, Eevi Agneetta s. 25.11.1933.
46. **Paksumäki.** Arolainen Aleksander taloll. s. 11.5.1896, Petter s. 21.6.1902, vaimo Maria Konstantyrtär o.s. Koskinen s. 1.3.1903 Metsäpirtti, Lauri s. 10.6.1926, Aira Maria s. 20.10.1927, Meeri Annikki s. 26.6.1929, Anja Kaarina s. 10.3.1931.
47. **Anttonen** Lempi Juliana työl. s. 28.4.1918, Lilja s. 3.9.1921, Pietari s. 19.8.1878, vaimo Alviina Maria o.s. Rajahalme s. 30.8.1882 Jämijärvi.
48. **Suoranta.** Leppänen Simo taloll. s. 26.9.1887, vaimo Iida Maria o.s. Pusa s. 22.8.1890, Johannes s. 18.11.1913, Tauno s. 30.4.1932, Sievi Katariina s. 1.1.1919, Reini Sievinpoika s. 15.8.1935, Lyyli Helena s. 19.4.1921, Aino s. 27.4.1924, Eevi s. 11.2.1928, Matti s. 12.7.1929.
49. **Rastaala.** Pusa Juho taloll. s. 15.8.1882, vaimo Hilja Maria o.s. Hietanen s. 23.9.1885 Jämijärvi. Matti taloll. s. 18.11.1905, vaimo Anna Maria o.s. Lälli s. 9.3.1908 Sortavalan mlk, Niilo Juhani s. 27.6.1929, Irma Hilja s. 14.11.1932, Laura Iines s. 20.12.1934, Eino s. 23.12.1817.
50. **Mörsky** Helena o.s. Rastas taloll. s. 20.5.1874, Johannes s. 26.6.1908, Mikko s. 3.10.1911, vaimo Aino o.s. Eeva s. 28.5.1916 Metsäpirtti, Eino Aulis Mikonpoika s. 30.1.1933, Pekka Raimo s. 11.11.1936, Simo Eedi taloll. s. 2.10.1913, vaimo Hilja Maria o.s. Leppänen s. 1.4.1916, Elna Helena s. 27.8.1938, Matti taloll. s. 19.1.1885, Maria mäkit. s. 1.12.1861, Anna Helena Vilhelmintytär s. 9.4.1891, Amalia Vilhelmintytär s. 10.3.1899.
51. **Peltola.** Pusa Anna o.s. Ivanoff s. 15.1.1880, Amalia s. 22.8.1903, Sulo s. 18.8.1911, Aaro s. 9.12.1914.
52. **Kulmala.** Leppänen Liisa o.s. Makara taloll. s. 5.7.1898 Vuolee, Anna Liisa s. 6.5.1923, Veikko Olavi s. 16.7.1925, Toini Inkeri s. 12.10.1927. Savinen Jaakko s. 1879, vaimo Liisa s. 14.9.1887, Liisa s. 21.2.1911, Toivo s. 23.3.1926, Alli s. 28.9.1928, Kyllikki s. 1935.
53. **Mörsky** Helena s. 1874, Johannes s. 26.6.1908, Mikko s. 3.10.1911, vaimo Aino o.s. Eeva s. 28.5.1916 Metsäpirtti.
54. **Mörsky** Simo s. 2.10.1913, vaimo Hilja Maria o.s. Leppänen, Elma Helena s. 27.8.1938.
55. **Hakola.** Lattunen Juho taloll. s. 21.7.1876, vaimo Anna o.s. Kiuru s. 3.9.1885, Väinö s. 4.1.1911, vaimo Sievi Maria o.s. Pajari s. 3.8.1912, Samuli s. 1.4.1917, Eelin s. 18.7.1920, Emmi s. 31.3.1923, Arvo Johannes s. 26.8.1925. Sutelainen Matti Tuomaanpoika s. 16.12.1893.
56. **Einola.** Pusa Juho taloll. s. 28.12.1872, vaimo Katri o.s. Lattunen s. 18.10.1878. Leppänen Eino taloll. s. 27.1.1917.
57. **Tommola.** Nuora Aatami taloll. s. 23.1.1901, vaimo Emma o.s. Naskali s. 24.11.1904 Sakkola, Toivo Armas s. 7.4.1934, Arvo Aulis s. 17.11.1939 Pieksämäki.

58. **Leskelä.** Lattunen Matti taloll. s. 29.5.1891, vaimo Katri o.s. Orava s. 6.6.1890, Soini Johannes s. 3.5.1916, Viljo Veikko s. 25.1.1920, Tauno Viljam s. 19.2.1922, Kauko Joel s. 12.10.1923, Oiva Ilmari s. 28.8.1925, Aimo Einar s. 23.11.1927, Uuno Eeti s. 1.2.1918, vaimo Siina Siviä o.s. Talvenkorpi s. 30.10.1917, Kirsti Kaarina s. 17.10.

59. **Martikainen** Herman Tuomaanpoika s. 14.3.1880, vaimo Elsa o.s. Näränen s. 5.2.1901.

60. **Honkanen** Iida Maria o.s. Nuora työl. s. 14.10.1877, Arvi Johannes Simonpoika s. 21.7.1915, Lempi s. 20.3.1921.

61. **Pekkola.** Nuora Anna Maria o.s. Paukkunen taloll. s. 9.8.1874, Amalia s. 19.8.1907, Aino s. 13.8.1910, Sievi Maria s. 19.12.1915, Martti taloll. s. 27.12.1898, vaimo Anna Maria o.s. Paakkinen s. 15.10.1904, Seemi Johannes s. 26.4.1925, Eine Annikki s. 14.8.1927, Kirsti Kyllikki s. 8.5.1934, Saima Tuulikki s. 22.6.1937.

62. **Kinnala.** Silander Eino taloll. s. 9.5.1907, vaimo Elina o.s. Naskali s. 7.7.1908, Eetu Aukusti s. 24.7.1934, Mirja Maria s. 15.9.1935, Oiva Ilmari s. 16.2.1937.

63. **Jussila.** Pappinen Juhana Matinpoika mäkit. (haitaristi Pappisen Jussi) s. 4.4.1896, vaimo Anna o.s. Anttonen s. 23.2.1902, Arvi Ilmari s. 26.3.1923.

64. **Hännikäinen** Juho kauppias s. 9.8.1900, vaimo Alma o.s. Sappinen s. 7.8.1904, Kauko Johannes s. 4.5.1924 Viipuri, Veikko Ilmari s. 10.3.1926 Ruokolahi, Anja Hellevi s. 16.9.1932 Pertunmaa, Eino Olavi s. 11.4.1939 Viipuri.

65. **Ravakkala.** Vaskelainen Andrei taloll. s. 12.1.1887, vaimo Emilia o.s. Myöhänen s. 20.11.1888 Metsäpirtti.

66. **Metsäranta.** Pietiäinen Matti taloll. s. 17.6.1905.

67. **Tyynelä.** Pietiäinen Juho taloll. s. 29.11.1890, vaimo Emilia o.s. Lamppu s. 30.10.1892 Metsäpirtti, Taavi Johannes s. 7.12.1927.

68. **Pietiäinen** Ville Juhananpoika taloll. s. 12.6.1874 vaimo Liisa o.s. Partanen s. 3.10.1893, Lauri s. 22.9.1922, Eero Viljam s. 24.4.1916, Anna Ester s. 16.8.1918.

69. **Koskela.** Pietiäinen Ville Augustinpoika taloll. s. 27.7.1894, vaimo Maria o.s. Vaskelainen s. 24.9.1896, Aura Mirjam s. 14.3.1920, Veikko August s. 17.3.1923, Eila Maria s. 23.11.1933, Kaija Marjatta s. 14.12.1936.

70. **Pietiäinen** Jalmari Villenpoika taloll. s. 21.10.1898, vaimo Amalia s. 24.3.1898, Kaino Vilhelm s. 31.12.1918, Maija Anneli s. 25.10.1935.

71. Tilan omisti Varpu Äikäs.

72. **Seppälä.** Äikäs Loviisa o.s. Lehikoinen taloll. s. 9.3.1873 Juuka, Arne Ilmari taloll. s. 17.9.1901, vaimo Olga o.s. Toivonen s. 21.4.1902 Jääski, Saima Kyllikki s. 7.9.1928, Iines Esteri s. 20.2.1903, Toivo Simonpoika työl. s. 10.7.1907, vaimo Hilikka Kyllikki o.s. Pusa s. 6.5.1913, Raili Annikki s. 8.1.1935, Kaija Loviisa s. 9.9.1936, Kerttu Mirjami s. 10.3.1938.

73. **Lemmetti** Juho taloll. s. 11.8.1874, Anna s. 15.1.1911. Näränen Ville Paavonpoika työl. s. 28.5.1905, Meeri Maria s. 25.5.1929, Helmi Helena s. 8.5.1932, Tauno Tuomas s. 27.3.1935, Eeva Kyllikki s. 13.7.1936, Tyyne Elviira s. 1.9.1937, Aune Anneli s. 16.1.1939.

74. **Mikonmäki**. Holttinen Varpu o.s. Äikäs s. 11.1.1862, Aleksander taloll. s. 8.8.1881, vaimo Ljuba o.s. Kotschetow s. 9.10.1885, Veikko Jooseppi s. 24.7.1923, Pentti s. 16.6.1927. Sappinen Vilho Teodor Aleksander taloll. vävy s. 11.12.1912 vaimo Lilja Maria o.s. Holttinen s. 31.8.1914, Maila Kyllikki s. 6.8.1939.

75. **Rauhala. Husun saha.**

Husu Simo Paavonpoika taloll. s. 10.3.1885 Lempaala, vaimo Liisa o.s. Kähäri s. 2.4.1889 Lempaala, Lyydia Maria s. 30.12.1916 Lempaala, Paavo Armas s. 2.2.1920, Aili s. 13.4.1922, Aarne Johannes s. 8.6.1924, Inki Kaarina s. 4.6.1928, Matti Paavonpoika taloll. s. 20.7.1890 Lempaala, vaimo Anna o.s. Lavonen s. 3.5.1894 Lempaala, Edith Katarina s. 25.9.1915 Lempaala, Salli Maria s. 26.2.1918, Hilma Elina s. 30.8.1921, Paavo Paavonpoika s. 1.4.1888 Lempaala.

76. **Toivonen** Otto taloll. s. 25.3.1901, vaimo Anna o.s. Kuparinen s. 4.12.1902, Niilo Vihtori s. 31.7.1929, Aune Maria s. 11.11.1930, Kaarlo Edvard s. 20.10.1938.

77. **Alatalo**. Anttonen Herman taloll. s. 18.6.1891, vaimo Aina Helena o.s. Nuija s. 16.6.1897, Eino Johannes s. 17.8.1918, Lempi Alina s. 3.3.1923, Väinö Pentti s. 21.3.1925, Anna Marjatta s. 1.7.1929, Otto Herman s. 12.3.1933, Hilma Anneli s. 6.9.1936, Helmi Inkeri s. 18.11.1938.

78. **Tuokonmäki**. Sunabacka Väinö Aadolf taloll. vävy s. 15.7.1904, vaimo Alma Loviisa o.s. Anttonen s. 27.8.1910, Arvo Adolf s. 23.6.1930, Aili Karoliina s. 27.5.1932, Väinö Johannes s. 4.7.1939.

79. **Åkerlund** Herman (mustalainen) s. 10.12.1875 Säkkijärvi, vaimo Aina Aleksandra o.s. Blomerus s. 10.12.1882, Valtter s. 30.8.1908 Sakkola, Manu Valter s. 17.3.1936, Sandra Marita Tuulikki s. 29.10.1938 Sortavala, Edla Fanny s. 24.9.1918 Sakkola, Aina Aliina s. 2.5.1913 Sakkola, Karl Kustaa s. 17.9.1883 Säkkijärvi vaimo Amanda o.s. Lundberg s. 1.5.1881 Parikkala, August s. 5.2.1888 Säkkijärvi.

80. **Pappila**. Frändilä Arvo Rikhard työnjoht. s. 8.10.1904 Hattula, vaimo Elli Elisabeth o.s. Hummeromäki s. 22.1.1905 Loimaa, Raimo Erland s. 9.10.1935, Raili Marjatta s. 15.8.1937, Teuvo Ilmari s. 21.4.1939. Petäjä Simo työl. s. 4.6.1898 Lempaala, vaimo Helena o.s. Orava s. 5.11.1899, Annikki s. 10.10.1922, Lauri s. 20.7.1924, Laina s. 12.7.1928.

Kunnalliskodin hoidokit: Miina Lilloiva s. 8.6.1872, Nahkuri Johannes s. 26.8.1902, Kallonen Helena o.s. Sappinen s. 16.7.1871, Spiridonoff Maria s. 8.6.1894, Kanninen Mikko s. 8.6.1870, Monto Simo s. 23.6.1863, Monto Katri o.s. Kallonen s. 1866, Sojakka Pekka s. 19.5.1873, Laitinen Mikko s. 30.3.1873, Sojakka Eeva o.s. Kaatranen s. 18.9.1866, Loponen Maria o.s. Pekkanen s. 26.9.1872, Rastas Varpu o.s. Loponen s. 16.8.1897, Termonen Maria o.s. Leppänen s. 15.7.1869, Rampanen Anna o.s. Junni s. 27.4.1861, Nuija Liisa o.s. Leppänen s. 21.6.1861, Kyllästinen Maria o.s. Sappinen s. 31.3.1871, Pesonen Maria o.s. Sumsa s. 24.4.1861.

81. **Valomaja. Kansakoulu.** Karhunen Edvard kansakoulunopettaja s. 11.2.1896, vaimo Anna o.s. Jääskeläinen s. 8.12.1902 Vuolee, Ritva Tuulikki s. 31.5.1936. Valkonen Aili Adele o.s. Ylenius opett. s. 29.4.1893 Nousiainen, Unto s. 11.7.1922, Samuli s. 13.4.1924, Kaija Sohvi Mirjam s. 9.1.1931, Kalevi s. 12.7.1932. Koskivaara Lydia opett. s. 10.2.1909 Metsäpirtti.
82. **Mikkola.** Sojakka Juho taloll. s. 28.8.1889, vaimo Aune o.s. Meskanen s. 3.8.1888, Toivo Johannes s. 7.3.1917, Tauno Mikko s. 28.8.1918, Aili Maria s. 21.6.1920, Aini Sofia s. 17.5.1926, Lauri Kaleva s. 5.10.1927, Aune Inkeri s. 19.10.1928.
83. **Anttonen** Juho räätäli s. 1879, vaimo Anna Vilhelmiina s. 1873.
84. **Alkiomaa** Katri s. 1867.
85. **Vanjala.** Vanjala ent. Pahamoff Juho taloll. s. 10.7.1892, vaimo Anastasia Nikolaintytär o.s. Pahamoff s. 13.12.1898 Metsäpirtti, Elvi Helena s. 23.9.1922, Vilma Anni s. 1.12.1924, Aino s. 6.3.1930, Tyyne Elisa s. 9.7.1932, Maria s. 31.10.1918.
87. **Koutere.** Talvenkorpi ent. Pahamoff Iida o.s. Loponen taloll. s. 16.6.1895, Toivo Johannes s. 13.7.1924.
88. **Kaitala.** Tenhomaa ent. Pahamoff Katariina o.s. Koukonen s. 2.3.1886, Anna Kaarina s. 25.1.1928, Lydia s. 25.1.1928, Sinaida Milja s. 10.3.1920, Veikko Johannes s. 4.11.1923.
89. **Pekkala.** Röksä Helena taloll. s. 21.7.1881, Aarne s. 7.9.1911.
90. **Loponen** Alma s. 5.5.1905. Tällä paikalla oli ennen Samuli Loposen eli ns. Suutar-Samulin mökki.
91. **Loponen** Taavetti taloll. s. 1867.
93. **Koivikko.** Alkiomaa ent. Jelisejeff Johannes taloll. s. 11.10.1896, vaimo Anna o.s. Kähärä s. 29.6.1904, Unto Johannes s. 15.2.1927, Pentti Eerikki s. 21.3.1930, Irma Irene s. 3.4.1934, Irja Inkeri s. 26.12.1935, Teuvo Ilmari s. 5.7.1938, Jekaterina Alekseintytär s. 30.5.1889, Jelisejeff Palagea Paavontytär s. 31.5.1867.
94. **Ruostesuo.** Hollari Juho Maurits taloll. s. 30.7.1865 Tyrvää, Aleksanteri s. 28.5.1875 Vesilahti, Oskar Iisakki s. 20.12.1885 Vesilahti, Aleks, Lauri, Hulda, Sirkka, Liisa s. 3.1.1927, Raija Anneli s. 5.7.1932, Toivo Ilmari s. 15.1.1917.
95. **Korja** Uuno s. 1912. Hämmäläinen Kerttu Hellevi s. 17.3.1939. Rastas Onni Armas s. 27.6.1910.
96. **Aherikko.** Lemola Kaarlo Vilho taloll. s. 25.12.1882 Vesilahti, vaimo Hilma Maria s. 2.2.1889 Kankaanpää, Svante Lauri Artturi s. 30.9.1930, Niilo Nestor Jouko s. 6.12.1927, Kaarle Heikki Ville s. 3.3.1921.
97. **Röksä** Matti työl. s. 6.8.1871, vaimo Maria o.s. Paukku s. 16.6.1881, Sirkka Aliina s. 9.7.1916, Reino Johannes s. 8.6.1920, Eino Jalmari s. 26.10.1907, vaimo Senja Josefiina o.s. Turunlew s. 24.1.1914.

98. **Loponen** Jalmari taloll. s. 17.11.1906, vaimo Hilda Maria o.s. Loponen s. 10.1.1908, Elli Kaarina s. 21.5.1930, Aini Orvokki s. 6.11.1931, Arvo Antti s. 30.8.1934, Aarne Augusti s. 11.1.1937, Einar taloll. s. 12.12.1916, Riitta s. 11.6.1871. Nuora Iida o.s. Taikina s. 7.1.1890.
99. **Puuminanlahti**. Viskari Jalmari Mikonpoika taloll. s. 6.7.1899, vaimo Lempi Lydia o.s. Aittomäki s. 6.7.1899, Vilho Antti s. 17.10.1926, Impi s. 28.3.1928, Niilo Jalmari s. 5.10.1929. Kiiski Mikko Martinpoika taloll. lanko s. 29.8.1894, vaimo Amalia o.s. Viskari s. 30.5.1896, Aino Maria s. 28.3.1925, Hilja s. 29.1.1927, Elli s. 8.10.1930, Mikko s. 19.3.1921, Eino Martti s. 2.10.1922.
100. **Pekkola**. Loponen Juho taloll. s. 25.4.1895, vaimo Anna Helena o.s. Loponen s. 18.2.1897, Elsa Elviira s. 17.2.1923, Väinö Anselm s. 26.5.1924, Toini Marjatta s. 18.8.1926, Helli Tellervo s. 30.8.1928, Eero Armas s. 27.8.1931, Aimo Johannes s. 19.9.1933, Otto Olavi s. 1.10.1935, Martti s. 11.5.1937, Eino Pietari s. 28.3.1927, Antti.
101. **Peltola**. Loponen Johannes taloll. s. 9.11.1904, vaimo Helena o.s. Sidoroff s. 27.4.1905, Pekka s. 27.3.1934, Marja Liisa s. 12.7.1935.
102. **Haapala**. Airosalo ent. Abramoff Eemil taloll. s. 14.11.1902, vaimo Hilma Helena o.s. Loponen s. 14.11.1902, Lauri Olavi s. 14.4.1930, Lea Astrid s. 27.8.1931.
104. **Anttila**. Saijanen August Jaakonpoika taloll. s. 30.3.1900, vaimo Anna Liisa o.s. Loponen s. 27.8.1902, Niilo Kalevi s. 10.9.1925, Anna Katariina s. 27.5.1927, Aino Maria s. 22.1.1929, Iida Helena, Lempi Alina s. 3.7.1931.
105. **Kaalatus**. Loponen Antti Yrjönpoika taloll. s. 11.9.1891, vaimo Lyyli Johanna o.s. Karonen s. 8.9.1892, Pentti Heikki s. 4.3.1923, Liisa Kaarina s. 24.4.1926, Väinö Tuomas s. 2.7.1928, Alli Aliina s. 28.4.1932, Arvi Iivari s. 9.9.1915, Pauli Antti s. 24.4.1921.
106. **Meleska**. Arpomaa ent. Abramoff Ivan Alekseinpoika työl. s. 1.11.1886, vaimo Anna o.s. Urpanen s. 17.8.1890, Ensevia s. 9.11.1915, Pirkko Marjatta Enseviantytär s. 30.9.1939, Toivo Paavali s. 22.5.1917, Niilo Johannes s. 30.3.1920, vaimo Hilja o.s. Eskelinen s. 1.6.1906, Maunu s. 17.7.1921, Maria Marja s. 28.7.1923, Anna s. 12.9.1925, Aino s. 12.9.1925, Eino Johannes s. 24.3.1927, Aaro s. 13.2.1929, Arvo s. 13.2.1929, Viljo Viljam s. 7.11.1931.
107. **Tattarimaa**. Pietiäinen Edvard Pauli taloll. s. 30.8.1886, vaimo Anna o.s. Siderow s. 18.10.1888, Kaarina s. 5.10.1924, Elisabet s. 23.4.1927, Tapani Johannes s. 15.11.1928, Matti Tapani taloll. s. 26.11.1888, vaimo Aliina o.s. Urponen s. 5.4.1904 Metsäpirtti, Lempi s. 3.5.1927, Aino Hilikka s. 3.7.1929, Väinö Esko s. 12.6.1931, Elvi Lahja Maria s. 10.12.1933, Eino Heikki s. 15.3.1935, Viljo Kalevi s. 30.5.1937, Mailis Annikki s. 15.2.1939.
108. **Kalastus**. Loponen Anna taloll. s. 20.9.1896, Helena taloll. äiti s. 17.12.1866, Aune taloll. tati s. 16.7.1869, Antti taloll. setä s. 16.11.1882.
109. **Sappinen** Juho taloll. s. 2.3.1879, vaimo Anna Emilia o.s. Loponen s. 30.7.1885, Lempi Maria s. 1.2.1915, Aaro s. 1.7.1918, Aarne s. 16.11.1921.

110. **Kujala.** Sappinen Katri taloll. s. 8.4.1869, Aune Maria o.s. Kerminen s. 25.11.1880 Sakkola.

111. **Loponen** Vilho taloll. s. 21.12.1909, vaimo Helmi o.s. Korpelainen s. 2.9.1909, Pauli Armas s. 21.1.1931, Pentti Pekka s. 5.1.1932, Aune Mirjam s. 13.11.1933, Ilma Helena s. 12.8.1935.

112. **Sumpulan savotta.**

Loponen Nestor Jalmari työl. s. 24.8.1905, vaimo Anna Maria o.s. Hyytiä s. 13.12.1906.

113. **Myllymäki.** Husu Eino taloll. s. 1.5.1903 Lempaala, vaimo Maija s. 22.3.1904 Parikkala, Rauha Mirjam s. 19.3.1932, Maila Annikki s. 31.8.1934.

114. **Uutela.** Pusa Juho taloll. s. 15.11.1891, vaimo Aina Helena o.s. Sappinen s. 12.11.1895, Eero Veikko s. 1.12.1925, Aarne Ilmari s. 18.2.1928, Arvi s. 14.9.1922.

115. **Rasinmäki.** Palvi ent. Pahanoff Vasili taloll. s. 9.10.1881, vaimo Liisa Penantytär o.s. Siderow s. 1.2.1889, Aleksander s. 23.8.1911, Pekka s. 3.6.1914, Johannes s. 16.7.1917, Aini Maria s. 1.2.1920, Helmi Alina s. 5.7.1922. Palvi Väinö s. 17.2.1925.

116. **Pusa.** Pusa Antti taloll. s. 17.8.1882, vaimo Maria o.s. Korpelainen s. 17.5.1881, Urho s. 27.4.1915, Armas Emil s. 31.10.1919, Eino Mikko s. 14.3.1908, vaimo Anna Helena o.s. Pusa s. 9.7.1909, Aulis Antti s. 17.5.1929, Salme Sinikka s. 26.8.1930, Aimo Juhani s. 28.7.1939.

117. **Laitala.** Paakkinen August taloll. s. 3.10.1874, vaimo Eeva o.s. Kiiski s. 30.5.1877 Sakkola, Matti s. 2.11.1899, Sylvi s. 16.2.1915.

118. **Mattila.** Loponen Hanna o.s. Anttonen taloll. s. 25.4.1884, Väinö Ilmari taloll. s. 17.11.1910, Anna Liisa s. 6.8.1913, Emilia s. 1917.

119. **Kuoppamäki.** Loponen Juho taloll. s. 23.10.1882, vaimo Anni o.s. Virolainen s. 16.4.1892, Eila s. 10.7.1924, Alpo s. 21.5.1926, Toimi s. 15.1.1921, Aimo s. 26.11.1919, vaimo Elvi Ester o.s. Monto s. 1.3.1920, Aatami taloll. s. 17.6.1877, Pekka taloll. s. 11.8.1888.

120. **Olokka.** Kuparinen Ville taloll. s. 7.2.1902, vaimo Amalia o.s. Pusa s. 6.12.1903, Hilja Vieno s. 27.4.1923, Aini Hellin s. 17.5.1924, Saina Liisa s. 13.3.1927, Lahja Marjatta s. 4.9.1928, Toivo Johannes s. 30.4.1930, Teuvo Tapani s. 4.10.1932, Lassi Juhani s. 18.6.1941.

121. **Siitosenmäki.** Siitonen Juho taloll. s. 27.12.1874, vaimo Anna o.s. Hamu s. 17.9.1889, Ester Maria s. 16.5.1923, Matti Veikko 1.11.1925, Pentti Johannes s. 13.12.1927, Anna Kaarina s. 23.12.1929, Hilja Helena s. 27.1.1909, Elsa s. 16.8.1910, Eino s. 22.4.1920.

122. **Korpela.** Korpelainen Aatami taloll. s. 28.12.1894, vaimo Emilia o.s. Kitunen s. 1.10.1899, tytär Helli.

123. **Rastas** Lempi Varpunytär, Onni Varpunpoika s. 27.6.1910.
124. **Paakkinen** Matti taloll. s. 6.4.1872. Mankkinen Anna Sofia s. 20.12.1895. Orava Mikko.
125. **Paakkinen** Juho s. 1870, vaimo Anni o.s. Orava s. 20.3.1880, tytär Aune.
126. **Mentula**. Mentu Juho taloll. s. 29.5.1915, vaimo Helvi o.s. Pusa s. 21.11.1916. Äiti Anni Mentu o.s. Susi, Kaisu Mentu, Tyyne, Arvi ja Simo Susi.
127. **Tiakko**. Korpelainen Antti taloll. s. 10.3.1907, vaimo Anna Maria o.s. Pusa s. 10.3.1907, Vilho Johannes s. 27.8.1929, Eino Mikko s. 8.3.1930, Esa Emil s. 16.3.1932, Maire Annikki s. 12.9.1934, Hilikka Kaarina s. 23.7.1936, Matti Kalevi s. 13.4.1938.
128. **Laurila**. Korpelainen Lauri Viljo s. 6.8.1914, äiti Katri o.s. Kuparinen s. 11.1.1870.
129. **Mansikkamäki**. Virolainen Johannes taloll. s. 7.8.1893, vaimo Agneta o.s. Pauku s. 9.2.1907, Anna Alviina s. 28.9.1931, Hilja Maria s. 9.7.1933, Aino Martta s. 7.1.1936, Martta Päiviö s. 2.12.1939 Räisälä.
130. **Siitonen** Antti taloll. s. 4.3.1876, vaimo Aune o.s. Nuora s. 14.10.1877, Amalia s. 19.6.1913, Eino s. 18.10.1919, Eedi s. 30.1.1910, vaimo Sievi Maria o.s. Leppänen s. 21.7.1911, Veikko Johannes s. 25.6.1933, Antti s. 25.4.1935, Taimi Hellevi s. 28.8.1938.
131. Tällä paikalla ei ollut taloa. Talo on siirretty Sepänmäkeen (Kuopannotkoon), om. Juho Siitonen. Asukkaita ei ollut ennen talvisotaa.
132. **Läyskälä**. Nalli Varpu o.s. Loponen s. 1.4.1862. Blomerus Kalle (mustalainen) s. 19.5.1883.
133. **Näränen** Antti taloll. s. 1884, Antti Johannes s. 19.5.1907, vaimo Emma Katariina o.s. Hännikäinen s. 11.1.1905, Ville s. 9.3.1920, Aili s. 5.4.1923, Tauno s. 9.8.1929, Sirkka M. s. 6.9.1932, Veikko Antero s. 9.1.1934.
134. **Rotkola**. Entinen Taavetlan paikka. Mentu Aune Juhananleski o.s. Savinen s. 26.5.1858 Vuolee, Anna o.s. Paukkunen taloll. s. 7.1.1892, Johan Edvard Antinpoika taloll. s. 3.3.1916, Eino s. 28.4.1918, Lempi Maria s. 25.3.1921, Elvi Helena s. 1.9.1922.
135. **Kujala**. Sappinen Helena o.s. Pulakka taloll. s. 9.2.1892 Metsäpirtti, Aili Maria s. 31.1.1913, Aino s. 26.8.1914, Tauno s. 3.8.1919.
136. **Sappinen** Matti Simonpoika taloll. s. 9.3.1893, vaimo Helena o.s. Pullinen s. 18.2.1901 Metsäpirtti, Eino Viljam s. 20.6.1924, Laura Emilia s. 5.12.1925, Jouko Ilmari s. 1.12.1928.

137. **Alatalo.** Sappinen Emilia Nikolaintytär o.s. Kallonen s. 5.2.1889 Sakkola, Tauno s. 27.4.1916, Reino s. 14.3.1920, Uuno Johannes s. 30.9.1913, vaimo Aino o.s. Loponen s. 28.1.1916, Raimo Johannes s. 6.12.1939.

138. **Kujala.** Sappinen Iivari taloll. s. 30.3.1904, vaimo Lyyli o.s. Anttonen s. 16.10.1899, Vieno Maria s. 26.3.1928, Alma Maria s. 9.9.1912 Sakkola.

139. **Sappinen** Antti s. 1891, Aune s. 1880.

140. **Loponen** Aapro Paavonpoika taloll. s. 17.7.1891, vaimo Aino o.s. Pulakka s. 26.6.1899 Sakkola, Eemil Paavonpoika taloll. s. 23.9.1896, vaimo Eliisa o.s. Korpelainen s. 29.7.1896, Kerttu s. 19.7.1922, Pentti s. 27.8.1924, Bernhard s. 27.8.1924, Kirsti Helinä s. 1.4.1926, Paavo Veikko s. 18.7.1930, Leo Ilmari s. 23.1.1934, Risto Johannes s. 1.1.1937. Loponen Anna Simontytär taloll. s. 26.8.1913.

141. **Siitonen** Johannes taloll vävy s. 22.1.1907, vaimo Helvi Toini o.s. Sappinen s. 5.8.1911, Sievi Siviä s. 7.8.1930, Veelis Viljam s. 30.7.1932.

142. **Petäjämäki.** Virolainen Matti taloll. s. 23.10.1878, vaimo Maria o.s. Suikkanen s. 30.8.1880, Toivo Johannes s. 23.3.1909, Mikko s. 9.11.1912, Maunu s. 15.11.1916, Elias s. 27.7.1920.

143. **Korpinen** Lahja, Kaisa, Kullervo, Kalervo, Kerttu.

144. **Notkola.** Loponen Matti Yrjönpoika taloll. s. 5.7.1889, vaimo Anna Liisa o.s. Sappinen s. 6.11.1890, Topi s. 7.11.1935, Yrjö Päiviö s. 11.9.1933, Taimi s. 5.12.1930, Meeri Aune s. 8.8.1926, Soini s. 16.10.1924, Tauno s. 16.2.1914, Lyyli s. 20.5.1918, Seemi s. 15.7.1920, Eino s. 7.9.1922, Kustaa Yrjönpoika taloll. s. 6.6.1903.

145. **Leppänen** Matti mäkitupalainen s. 3.10.1883, Anna Maria s. 28.1.1917, Taimi s. 8.9.1919, Toivo s. 28.10.1921, Anja Elina s. 31.10.1923, Hilma s. 18.9.1926, Viljo s. 28.9.1928, Yrjö s. 23.4.1930.

”Terva-Taavetti” talo sijaitsi pitäjän rajalla Raajun kylän tuntumassa.

146. **Ontronen** Teodor taloll. s. 12.7.1896, vaimo Varpu o.s. Kuismin s. 20.4.1896 Venäjä, Aino Katariina s. 21.7.1922, Helmi s. 19.10.1923, Elina s. 2.10.1927, Soini s. 11.11.1929, Sulo s. 29.10.1931, Kielo Johannes s. 18.5.1933.

147. **Vartio.** Jeskanen Simo Simonpoika taloll. s. 21.4.1902, vaimo Iida o.s. Peltonen s. 18.1.1903 Metsäpirtti, Lauri Olavi s. 20.6.1925, Aarna Arvi s. 18.8.1926, Simo Vasilinpoika s. 1867.

148. **Niemi.** Myöhänen Martti taloll. s. 16.8.1880 Metsäpirtti, vaimo Aune o.s. Orava s. 26.9.1870 Vuolee

Raudunkylän koulupiirissä yhteensä 857 henkilöä.